

Promemoria

Klimat- och näringslivsdepartementet

Författningsändringar med anledning av
EU:s kvicksilverförordning

KN2023/03186

Maj 2023

Innehållsförteckning

1	Författningsförslag.....	5
1.1	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter	5
1.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter	8
1.3	Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614).....	10
2	Inledning	12
3	Gällande svenska regler om kvicksilver	12
4	EU:s kvicksilverförordning.....	13
4.1	Förbud mot import och export.....	13
4.2	Restriktioner för användning.....	13
4.3	Förbud mot tillverkning och utsläppande på marknaden	14
4.4	Småskalig utvinning och bearbetning av guld.....	14
4.5	Användning av tandamalgam.....	14
4.6	Hantering av kvicksilveravfall	15
4.7	Rapportering enligt Minamatakonventionen och EU:s kvicksilverförordning	15
5	Det svenska genomförandet av EU:s kvicksilverförordning.....	16
5.1	Behöriga myndigheter	16
5.2	Tillsyn	18
5.3	Sanktioner	18
6	Författningsändringar.....	19
6.1	Författningsändringar behövs för att undvika dubbelreglering och för att anpassa det svenska förbudet till förbuden i EU:s kvicksilverförordning	19
6.2	Bestämmelser om de behöriga myndigheterna enligt EU:s kvicksilverförordning behöver kompletteras	20
6.3	Sanktioner	21
6.3.1	Det saknas skäl att införa nya straffbestämmelser för överträdelse av EU:s kvicksilverförordning	21
6.3.2	Miljöstraffsavgifter för vissa överträdelse av EU:s kvicksilverförordning bör införas	23
7	Ikraftträdande- och överträdelsebestämmelser.....	24
8	Förslagens konsekvenser	25
8.1	Beskrivning av problemet och syftet med regleringen.....	25
8.2	Alternativa lösningar och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.....	25
8.3	Konsekvenser för människors hälsa och miljön	26

8.4	Konsekvenser för enskilda	26
8.5	Konsekvenser för statliga myndigheter och domstolar	26
8.6	Konsekvenser för kommuner.....	27
8.7	Övriga konsekvenser	27
8.8	Förslagens överensstämmelse med EU-rätten	27
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/852 av den 17 maj 2017 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008.....	28

Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag som syftar till att komplettera det svenska genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/852 av den 17 maj 2017 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008 (EU:s kvicksilverförordning).

I promemorian föreslås dels ändringar i förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter för att förtydliga hur gällande svenska regler förhåller sig till EU:s kvicksilverförordning, dels ändringar i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter för att införa sanktioner för överträdelser av vissa bestämmelser i förordningen. Dessutom föreslås att Naturvårdsverkets uppdrag som behörig myndighet enligt EU:s kvicksilverförordning förtydligas i avfallsförordningen (2020:614).

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter

Härigenom föreskrivs att 9–11 §§ förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Kvicksilver får inte släppas ut på den svenska marknaden eller användas i Sverige.

Varor som innehåller kvicksilver får inte släppas ut på den svenska marknaden.

I artikel 1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1102/2008 av den 22 oktober 2008 om exportförbud för metalliskt kvicksilver och vissa kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar och säker förvaring av metalliskt kvicksilver finns bestämmelser om att export från unionen är förbjuden. Kvicksilver och varor som innehåller kvicksilver får inte heller i andra fall yrkesmässigt föras ut från Sverige.

Varor som innehåller kvicksilver får inte släppas ut på den svenska marknaden *eller yrkesmässigt föras ut från Sverige.*

Förbuden mot utsläppande på marknaden, användning och yrkesmässig utförsel gäller endast om ett motsvarande förbud inte redan följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/852 av den 17 maj 2017 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008.

10 §²

Förbuden i 9 § gäller inte

1. kvicksilver som förekommer naturligt i kol, malm eller malmkoncentrat,
2. batterier,
3. förpackningar och förpackningskomponenter,
4. motorfordon och släpvagnar till dessa fordon som omfattas av bestämmelserna om typgodkännande i fordonsförordningen (2009:211),
5. lätta lastbilar och andra personbilar än EU-typgodkända personbilar som omfattas av 2 § förordningen (2003:208) om förbud mot vissa metaller i bilar,

¹ Senaste lydelse 2012:370.

² Senaste lydelse 2022:398.

6. medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/746 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter för in vitrodiagnostik och om upphävande av direktiv 98/79/EG och kommissionens beslut 2010/227/EU,

7. yrkesmässig utförelse av amalgam för dentalt bruk som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv 90/385/EEG och 93/42/EEG, om utförelsen sker till ett annat land i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

8. humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel som omfattas av läkemedelslagen (2015:315) och av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 av den 31 mars 2004 om inrättande av gemenskapsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighet,

9. om ett motsvarande förbud mot utsläppande på marknaden eller användning följer av bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006,

10. de användningar som är tillåtna enligt artikel 67.1 andra meningen och 18a.3, 18a.6 och 18a.8 i bilaga XVII till förordning (EG) 1907/2006,

11. yrkesmässig utförelse eller införelse av

a) varor i samband med reparation eller kalibrering utomlands,

b) militär utrustning i samband med övning, utbildning eller internationell verksamhet, eller

c) reservdelar och andra komponenter för reparation och underhåll av utrustning för ett specifikt militärt ändamål,

12. kvicksilverhaltigt avfall som förs ut från Sverige för återvinning eller bortskaffande, eller

13. elektrisk och elektronisk utrustning, kablar och reservdelar som omfattas av förordningen (2012:861) om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning.

Undantagen gäller dock inte om hanteringen är förbjuden enligt förordning (EU) 2017/852.

11 §³

Kemikalieinspektionen får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 9 §, om undantaget eller dispensen inte innebär något påtagligt bidrag till att människor eller miljön exponeras för kvicksilver och

1. användningen tillgodoser ett väsentligt allmänt behov och några andra alternativ inte finns tillgängliga på marknaden, eller

2. det finns särskilda skäl.

En föreskrift eller dispens enligt första stycket får inte utformas så att den strider mot sådana förbud mot diskriminering som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Föreskrifter om undantag och dispenser får inte avse hantering som är förbjuden enligt *förordningen (EG) nr 1102/2008*.

Föreskrifter om undantag och dispenser får inte avse hantering som är förbjuden enligt *förordning (EU) 2017/852*.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöskaktionsavgifter

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (2012:259) om miljöskaktionsavgifter ska införas tre nya paragrafer, 7 kap. 19–21 §§, och närmast före 7 kap. 19 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

EU:s kvicksilverförordning

19 §

För en överträdelse av artikel 10.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/852 av den 17 maj 2017 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008 genom att inte ha föreskriven amalgamavskiljare ska en miljöskaktionsavgift betalas med 30 000 kronor.

20 §

För en överträdelse av artikel 12.1 i förordning (EU) 2017/852 genom att vara försenad med att till den behöriga myndigheten lämna in föreskrivna uppgifter om kvicksilveravfall från kloralkaliindustrin eller från verksamhet som rör rening av naturgas eller brytning och smältning av andra metaller än järn ska en miljöskaktionsavgift betalas med 20 000 kronor.

21 §

För en överträdelse av artikel 14.4 i förordning (EU) 2017/852 genom att vara försenad med att till den behöriga myndigheten lämna in föreskrivet register om tillfällig lagring, omvandling eller solidifiering av kvicksilveravfall ska en miljöskaktionsavgift betalas med 20 000 kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

1.3 Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)

Härigenom föreskrivs i fråga om avfallsförordningen (2020:614)

dels att 8 kap. 2 och 3 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 7 a §, och närmast före 7 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

Uppgifter om kvicksilveravfall

7 a §

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet för kvicksilveravfall finns i artiklarna 12 och 14 i förordning (EU) 2017/852. Uppgifterna ska lämnas till Naturvårdsverket, som är den behöriga myndighet som avses i artiklarna.

Naturvårdsverket ska underrätta Kemikalieinspektionen om uppgifter som Naturvårdsverket får i egenskap av behörig myndighet.

8 kap.

2 §

Naturvårdsverket är

1. den behöriga myndighet som avses i artikel 5 i Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (SÖ 1991:22),

2. den behöriga myndighet som avses i artikel 53 och det kontaktorgan som avses i artikel 54 i förordning (EG) nr 1013/2006, *och*

3. den behöriga myndighet som avses i artikel 17 i förordning (EU) 2017/852.

1. den behöriga myndighet som avses i artikel 5 i Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (SÖ 1991:22), *och*

2. den behöriga myndighet som avses i artikel 53 och det kontaktorgan som avses i artikel 54 i förordning (EG) nr 1013/2006.

3 §¹

Om Naturvårdsverket i sin egenskap av behörig myndighet enligt 2 § 1 eller 2 får kännedom om eller handlägger ett ärende om en avfallstransport som omfattas av förordning (EG) nr 1013/2006, ska verket underrätta den berörda länsstyrelse och den berörda kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

*Naturvårdsverket ska underrätta
Kemikalieinspektionen om upp-
gifter som Naturvårdsverket får i
sin egenskap av behörig myndighet
enligt 2 § 3.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

¹ Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

2 Inledning

FN:s konvention om kvicksilver (Minamatakonventionen) antogs 2013 och trädde i kraft den 16 augusti 2017. Konventionen reglerar kvicksilverhantering i olika avseenden och innehåller bland annat förbud mot brytning av kvicksilver, begränsning av export och import av kvicksilver och produkter med kvicksilver tillsatt, krav på åtgärder mot guldutvinning där kvicksilver används, reglering av utsläpp och lagring av kvicksilver och krav på kartläggning av förorenade områden.

EU har genomfört Minamatakonventionen genom EU:s kvicksilverförordning. På vissa områden har EU infört skarpare krav än vad som krävs enligt konventionen. Den ursprungliga versionen av EU:s kvicksilverförordning finns bilagd till denna promemoria. Förordningen har ändrats genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/2526 av den 23 september 2022 genom vilken möjligheten till undantag för tillfällig lagring av kvicksilverhaltigt avfall i flytande form har förlängts.

En EU-förordning gäller direkt i medlemsstaterna utan att den behöver genomföras i svensk rätt. Vissa författningsändringar i den nationella rätten kan dock krävas, dels för att uppfylla skyldigheter enligt förordningen, dels för att anpassa svenska regler till EU-reglerna. I Sverige har vissa ändringar genomförts med anledning av EU:s kvicksilverförordning, ändringarna framgår i avsnitt 5. Ytterligare anpassningar till EU-reglerna är dock nödvändiga. Medlemsstaterna får när så är lämpligt tillämpa strängare krav än de som fastställs i EU:s kvicksilverförordning, i enlighet med EUF-fördraget.

3 Gällande svenska regler om kvicksilver

Sverige har ett generellt förbud mot att släppa ut kvicksilver och kvicksilverhaltiga varor på den svenska marknaden (9 § förordningen [1998:944] om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter (härefter kallad förordningen om förbud m.m.). Med kvicksilver avses i förordningen kvicksilver och kemiska föreningar och beredningar där kvicksilver används eller har tillsatts. Med varor som innehåller kvicksilver avses varor och utrustning där kvicksilver används eller har tillsatts. Enligt förbudet får inte

- kvicksilver släppas ut på den svenska marknaden eller användas i Sverige,
- varor som innehåller kvicksilver släppas ut på den svenska marknaden, och
- kvicksilver och varor som innehåller kvicksilver yrkesmässigt föras ut från Sverige.

Från förbudet finns ett antal undantag (10, 11 c och 11 e §§ förordningen om förbud m.m.) som i huvudsak gäller produkter som omfattas av EU-lagstiftning om kvicksilverbegränsningar, t.ex. förpackningar, förpackningskomponenter, batterier och vissa fordon. Dessutom undantas

kvicksilver som förekommer naturligt i kol, malm eller malmkoncentrat och yrkesmässig utförsel och införsel av varor i samband med reparation och kalibrering utomlands samt utrustning för militära ändamål.

Kemikalieinspektionen har även ett bemyndigande att meddela undantag eller dispens från förbuden (11 §). De undantag som Kemikalieinspektionen meddelat gäller i huvudsak användning av kvicksilver för analys och forskning (7 kap. Kemikalieinspektionens föreskrifter [KIFS 2017:7] om kemiska produkter och biotekniska organismer).

4 EU:s kvicksilverförordning

4.1 Förbud mot import och export

EU:s kvicksilverförordning förbjuder export av kvicksilver och av de kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar som förtecknas i bilaga I till förordningen (artikel 3). Med kvicksilver avses metalliskt kvicksilver. Export av kvicksilverföreningar är tillåten om syftet med exporten är laboratorieforskning och laboratorieanalys. Kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar som inte listas i bilagan får inte exporteras om syftet med exporten är att återvinna kvicksilver.

Import av kvicksilver och de kvicksilverblandningar som förtecknas i bilaga I (inklusive kvicksilveravfall från någon av de stora källor som avses i artikel 11 a–d i EU:s kvicksilverförordning) för andra syften än bortskaffande som avfall är förbjuden (artikel 4). Import för bortskaffande av avfall är bara tillåten om exportlandet saknar egen kapacitet att ta hand om avfallet. Undantagsvis är import av kvicksilver och kvicksilverblandningar tillåten för användning som är tillåten i en medlemsstat om den importerande medlemsstaten har lämnat sitt skriftliga samtycke till sådan import.

EU:s kvicksilverförordning förbjuder även export och import av sådana ”produkter med kvicksilver tillsatt” som listas i bilaga II till förordningen, t.ex. batterier, brytare, reläer och lysrörslampor (artikel 5). Export och import av produkter av väsentlig betydelse för civilskydd och militära ändamål samt produkter som är avsedda för forskning, kalibrering av instrument eller användning som referensstandard är dock undantagna från förbudet.

4.2 Restriktioner för användning

Användning av kvicksilver och kvicksilverföreningar i vissa tillverkningsprocesser begränsas enligt artikel 7 i EU:s kvicksilverförordning och bilaga III till förordningen. Det rör sig t.ex. om tillverkningsprocesser där kvicksilver används som en elektrod. Artikeln innehåller även bestämmelser om att mellanlagring av kvicksilver och de kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar som förtecknas i bilaga I till förordningen ska ske på ett miljömässigt hållbart sätt.

4.3 Förbud mot tillverkning och utsläppande på marknaden

Tillverkning av sådana produkter som innehåller kvicksilver och som listas i bilaga II till EU:s kvicksilverförordning, t.ex. batterier, brytare, reläer och lysrörlampor, är förbjuden (artikel 5).

Tillverkning och utsläppande på marknaden av ”nya produkter med kvicksilver tillsatt” är som huvudregel förbjuden (artikel 8). Med nya produkter med kvicksilver tillsatt avses produkter som inte tillverkades före den 1 januari 2018. Nya tillverkningsprocesser som inbegriper användning av kvicksilver och som inte förekom före den 1 januari 2018 är också som huvudregel förbjudna.

Kommissionen har publicerat en lista som omfattar dels produkter med kvicksilver tillsatt som tillverkades före den 1 januari 2018, dels tillverkningsprocesser som inbegriper användning av kvicksilver eller kvicksilverföreningar och som var i bruk före den 1 januari 2018 (se <https://circabc.europa.eu>). Listan uppdateras löpande och är inte uttömmande.

Kommissionen kan efter anmälan tillåta en ny produkt med kvicksilver tillsatt eller en ny tillverkningsprocess (artikel 8.6). Ansökan om ett sådant beslut från kommissionen görs hos den behöriga myndigheten i medlemsstaten (artikel 8.3).

4.4 Småskalig utvinning och bearbetning av guld

Artikel 9 i EU:s kvicksilverförordning förbjuder icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld där amalgamerings med kvicksilver används för att utvinna guld ur malm. Genom det svenska generella förbudet mot kvicksilver är sådan utvinning förbjuden i Sverige och förekommer såvitt känt inte i landet.

4.5 Användning av tandamalgam

Artikel 10 i EU:s kvicksilverförordning innehåller bestämmelser om användning av tandamalgam. Bestämmelserna innebär att tandamalgam endast får användas i fördoserad inkapslad form. Tandamalgam får inte användas vid tandvårdsbehandlingar av mjölkttänder, på barn under 15 år samt på gravida eller ammande kvinnor såvida inte tandläkaren bedömer att det är absolut nödvändigt på grund av patientens medicinska behov. En tandvårdsinrättning där tandamalgam hanteras ska säkerställa att inrättningen är utrustad med amalgamavskiljare. Tandläkare ska dessutom säkerställa att deras amalgamavfall samlas in av en godkänd anläggning eller ett godkänt företag för avfallshantering.

Medlemsstaterna ska upprätta en nationell handlingsplan med de åtgärder som de avser att genomföra för att fasa ut användningen av tandamalgam. Genom det svenska generella förbudet mot kvicksilver är lagning med amalgam förbjuden i Sverige och användningen av tandamalgam är utfasad sedan lång tid tillbaka. Kemikalieinspektionen har

upprättat en nationell handlingsplan ([National plan of Dental amalgam phase out - Kemikalieinspektionen PM 3/19](#)) och i den beskrivit Sveriges erfarenheter av att fasa ut användningen av amalgam.

4.6 Hantering av kvicksilveravfall

I artiklarna 11 och 12 i EU:s kvicksilverförordning finns bestämmelser om bortskaffande av kvicksilveravfall. Bestämmelserna gäller kvicksilver och kvicksilverföreningar från följande stora källor: kloralkaliindustrin, rening av naturgas, brytning och smältning av andra metaller än järn samt utvinning av cinnober. Kviksilveravfall från sådana källor ska bortskaffas utan fara för människors hälsa och utan att skada miljön.

Ekonomiska aktörer som är verksamma inom kloralkaliindustrin eller som renar naturgas eller bryter eller smälter andra metaller än järn ska enligt artikel 12.1 senast den 31 maj varje år överlämna uppgifter till de behöriga myndigheterna om sin hantering av kvicksilveravfallet.

Artikel 13 ställer upp krav för lagring av kvicksilveravfall. Artikel 14 ålägger aktörer som driver anläggningar som utför tillfällig lagring av kvicksilveravfall eller omvandling och solidifiering, dvs. omvandling till fast form, av sådant avfall att upprätta ett register om bl.a. avfallets mängd och ursprung. Aktörerna ska senast den 31 januari varje år översända registret till den behöriga myndigheten i medlemsstaten.

4.7 Rapportering enligt Minamatakonventionen och EU:s kvicksilverförordning

Minamatakonventionen har ratificerats av EU och av EU:s medlemsstater, däribland Sverige. Konventionen föreskriver att medlemsländerna ska rapportera till sekretariatet vilka åtgärder som de har vidtagit för att genomföra bestämmelserna i konventionen, samt om dessa åtgärders effektivitet och om eventuella problem när det gäller att uppfylla konventionens syften (artikel 21).

EU:s medlemsstater ska enligt artikel 18 i EU:s kvicksilverförordning senast den 1 januari 2020 förse kommissionen med en rapport som bl.a. innehåller information om genomförandet av förordningen och information som krävs för att unionen ska kunna genomföra sin rapporteringsskyldighet enligt artikel 21 i Minamatakonventionen. Rapporten ska också innehålla en sammanfattning av den information som samlats in i enlighet med artikel 12 i EU:s kvicksilverförordning och information om kvicksilver som finns inom medlemsstatens territorium. Rapporteringen enligt Minamatakonventionen görs alltså dels av kommissionen, dels direkt av Sverige.

Medlemsstaternas rapporter enligt EU:s kvicksilverförordning ska efter den 1 januari 2020 utarbetas och lämnas till kommissionen med lämpliga mellanrum. Medlemsstaterna ska också utan dröjsmål göra de rapporter de har lämnat till konventionens sekretariat tillgängliga för kommissionen.

5 Det svenska genomförandet av EU:s kvicksilverförordning

5.1 Behöriga myndigheter

Enligt artikel 17 i EU:s kvicksilverförordning ska medlemsstaterna utse de behöriga myndigheter som ansvarar för att fullgöra skyldigheter enligt förordningen. Naturvårdsverket har i avfallsförordningen utsetts till behörig myndighet enligt artikeln (8 kap. 2 § 3) och ska underrätta Kemikalieinspektionen om uppgifter som verket får i egenskap av behörig myndighet (8 kap. 3 § andra stycket). Samtidigt har såväl Naturvårdsverket som Kemikalieinspektionen ålagts att utföra vissa uppgifter enligt förordningen.

Att Naturvårdsverket utsetts till behörig myndighet innebär att myndigheten ansvarar för att ta emot de uppgifter som ansvariga aktörer ska lämna enligt artiklarna 12 och 14 i EU:s kvicksilverförordning. Naturvårdsverket ska dessutom fullgöra de skyldigheter om information till kommissionen som anges i artikel 18 i EU:s kvicksilverförordning (7 kap. 13 § avfallsförordningen). I rapporteringsskyldigheten enligt artikel 18 ingår att utarbeta och förse kommissionen med en sammanfattning av den information som samlats in enligt artikel 12.

Ansvarsfördelningen mellan Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen framgår av tabellen nedan.

Uppgift enligt EU:s kvicksilverförordning	Utförare enligt EU:s kvicksilverförordning	Nationell utförare	Lagrum i nationell lagstiftning
Tillåta import enligt artikel 4.1	Importerande medlemsstat	Kemikalieinspektionen	33 § första stycket 3 förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer
Ta emot anmälan enligt artikel 8.3	Behörig myndighet i berörd medlemsstat	Kemikalieinspektionen	32 § 7 förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer
Vidarebefordra anmälan med yttrande enligt artikel 8.4	Berörd medlemsstat	Kemikalieinspektionen	33 § första stycket 3 förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer
Handlingsplan för guldutvinning enligt artikel 9.2	Behörig myndighet i berörd medlemsstat	Saknas behov då utpekad verksamhet ej, såvitt känt, bedrivs i Sverige	
Handlingsplan för utfasning av tandamalgalam enligt artikel 10.3	Medlemsstat	Kemikalieinspektionen, som ska ge Naturvårdsverket och Socialstyrelsen tillfälle att yttra sig	33 § första stycket 3 och andra stycket förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer
Ta emot rapportering om stora källor enligt artikel 12.1	Behörig myndighet i berörd medlemsstat	Naturvårdsverket har utsetts till den behöriga myndighet som avses i artikel 17 och ska därmed ta emot rapporteringen	8 kap. 2 § 2 avfallsförordningen (2020:614)
Ta emot register om kvicksilveravfall enligt artikel 14.4	Behörig myndighet i berörd medlemsstat	Naturvårdsverket har utsetts till den behöriga myndighet som avses i artikel 17 och ska därmed ta emot registerna	8 kap. 2 § 2 avfallsförordningen
Medlemsstaterna ska enligt artikel 17 utse behöriga myndigheter enligt förordningen	Medlemsstat	Naturvårdsverket har utsetts till den behöriga myndighet som avses i artikel 17	8 kap. 2 § 2 avfallsförordningen
Rapportering enligt artikel 18	Medlemsstat	Naturvårdsverket, som ska ge Kemikalieinspektionen tillfälle att yttra sig. Detsamma gäller för rapportering enligt artikel 21 i Minimatakonventionen.	7 kap. 13 § första stycket 2 och andra stycket och 7 kap. 14 § avfallsförordningen

5.2 Tillsyn

Ansvar för att kontrollera att EU:s kvicksilverförordning följs regleras i 2 kap. 20–35 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13). I 2 kap. 21 § anges att Kemikalieinspektionen bland annat ansvarar för primärleverantörers utsläppande på marknaden av kemiska produkter och biotekniska organismer samt utsläppande av varor på marknaden. Ansvar för ett antal angivna EU-förordningar, däribland EU:s kvicksilverförordning (2 kap. 19 § 19). Utöver bestämmelserna om utsläppande på marknaden innehåller EU:s kvicksilverförordning regler om förbud mot export, import och användning. Det finns också ett förbud mot tillverkning av vissa varor med kvicksilver tillsatt. Länsstyrelsernas och kommunernas ansvar för tillsynen när det gäller EU:s kvicksilverförordning framgår av 2 kap. 29–32 §§ och är begränsat till att kontrollera att EU-förordningen följs i de verksamheter som länsstyrelsen respektive kommunen har tillsynsansvar för. Exempelvis ansvarar kommuner för tillsynen av tandvårdsinrättningar medan länsstyrelsen ansvarar för tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter. I detta ansvar ingår bland annat att kontrollera att rapporteringsskyldighet enligt EU:s kvicksilverförordning följs.

När det gäller tillsynen över införsel till och utförsel från Sverige finns en generell bestämmelse i 2 kap. 33 § miljötillsynsförordningen som anger att en tillsynsmyndighet som har ansvar för den operativa tillsynen i fråga om utsläppande på marknaden av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor, också har ansvar för tillsynen i fråga om införseln till Sverige och utförseln från Sverige av sådana produkter, organismer och varor. Av bestämmelsen framgår också att tillsynsmyndigheten ska samverka med Tullverket. Kemikalieinspektionen har ansvar för den operativa tillsynen för utsläppande på marknaden av kvicksilver. Detta medför att Kemikalieinspektionen också har ansvar för tillsynen över införseln till och utförseln från Sverige av kvicksilver.

5.3 Sanktioner

Av artikel 16 i EU:s kvicksilverförordning följer att medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelser av förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de genomförs. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Enligt samma artikel ska medlemsstaterna anmäla bestämmelserna och åtgärderna till kommissionen senast då bestämmelserna i förordningen börjar tillämpas och utan dröjsmål anmäla eventuella senare ändringar som berör dessa.

EU:s kvicksilverförordning trädde i kraft den 1 januari 2018. Sverige har anmält till kommissionen att Sverige uppfyller kraven i artikel 16 genom 29 kap. 1 § och 3 § första stycket miljöbalken, dvs. bestämmelserna om miljöbrott och miljöfarlig kemikaliehantering.

6 Författningsändringar

6.1 Författningsändringar behövs för att undvika dubbelreglering och för att anpassa det svenska förbudet till förbuden i EU:s kvicksilverförordning

Promemorians förslag: Det svenska förbudet mot kvicksilver ska endast gälla om ett motsvarande förbud inte redan följer av EU:s kvicksilverförordning. Det ska inte heller vara möjligt att göra undantag från förbuden i EU:s kvicksilverförordning.

Skälen för förslaget: En EU-förordning är, enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. En EU-förordning får inte införlivas i nationell rätt och medlemsstaterna får inte heller besluta föreskrifter som rör sådana frågor som regleras i förordningen. I artikel 1 i EU:s kvicksilverförordning klargörs att medlemsstaterna där så är lämpligt får tillämpa strängare krav än vad som fastställs i förordningen. De strängare kraven ska vara förenliga med EUF-fördraget.

Enligt 9 § förordningen om förbud m.m. får inte

- kvicksilver släppas ut på den svenska marknaden eller användas i Sverige,
- varor som innehåller kvicksilver släppas ut på den svenska marknaden, eller
- kvicksilver och varor som innehåller kvicksilver yrkesmässigt föras ut från Sverige.

Det svenska förbudet mot kvicksilver överlappar således förbuden i EU:s kvicksilverförordning, men går också längre än EU-förbudet. Av EU-rätten följer att det svenska kvicksilverförbudet behöver ändras så att det inte överlappar EU:s kvicksilverförordning. EU:s kvicksilverförordning reglerar alla delar i kvicksilverhanteringen från tillverkning och införsel till avfallshantering och utförsel. Eftersom EU:s kvicksilverförordning är en horisontell reglering bör det tydliggöras att den ska tillämpas i första hand. Detta bör framgå genom att det införs en ny bestämmelse som tydliggör att det svenska förbudet endast gäller om ett motsvarande förbud inte redan följer av EU:s kvicksilverförordning. När det gäller exempelvis användningen av tandamalgam innebär detta att viss användning är förbjuden genom EU:s kvicksilverförordning och resterande användning är förbjuden genom det svenska generella förbudet mot kvicksilveranvändning. Sammantaget är all användning av tandamalgam som huvudregel förbjuden i Sverige.

Det finns ett antal undantag från det svenska kvicksilverförbudet som framgår av 10, 11 c och 11 e §§ förordningen om förbud m.m. Enligt 11 § samma förordning får Kemikalieinspektionen också meddela undantag eller dispens från förbuden. Det bör klargöras att undantagen enligt de svenska reglerna endast gäller om hanteringen inte är förbjuden enligt EU:s kvicksilverförordning. På så vis begränsas undantagen till de svenska

förbuden och det tydliggörs att det inte är möjligt att med stöd av svenska regler göra undantag från förbuden i EU:s kvicksilverförordning.

Den svenska avfallsförordningen innehåller regler om spårbarhet av farligt avfall, till vilket kvicksilveravfall räknas (6 kap.). Bestämmelserna i avfallsförordningen innehåller bland annat en anteckningsskyldighet för aktörer som på olika sätt hanterar farligt avfall. Dessa bestämmelser överlappar till viss del bestämmelserna i EU:s kvicksilverförordning om rapportering om stora källor och spårbarhet av kvicksilveravfallartiklarna 12 och 14). Bestämmelserna i EU:s kvicksilverförordning omfattar dock registrering av delvis andra uppgifter än vad som följer av anteckningsskyldigheten i avfallsförordningen. Därutöver är det enligt EU:s kvicksilverförordning fråga om en årlig rapportering med ett delvis annat syfte än den i avfallsförordningen. Det finns därför inget behov av att ändra bestämmelserna om spårbarhet av farligt avfall i avfallsförordningen.

6.2 Bestämmelser om de behöriga myndigheterna enligt EU:s kvicksilverförordning behöver kompletteras

Promemorians förslag: Naturvårdsverket ska vara behörig myndighet för att ta emot

- rapportering enligt artikel 12.1 om kvicksilveravfall från kloralkaliindustrin, eller verksamheter som rör rening av naturgas, eller brytning och smältning av andra metaller än järn, och
- register enligt artikel 14.4 om tillfällig lagring, omvandling eller solidifiering av kvicksilveravfall.

Uttekandet av Naturvårdsverket som behörig myndighet enligt artikel 17 ska tas bort.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 17 i EU:s kvicksilverförordning ska medlemsstaterna utse behöriga myndigheter som ansvarar för att fullgöra skyldigheter enligt förordningen. Naturvårdsverket har utsetts till behörig myndighet enligt artikeln (8 kap. 2 § 3 avfallsförordningen). Detta är dock missvisande mot bakgrund av att även Kemikalieinspektionen tilldelats uppgifter enligt EU:s kvicksilverförordning (32 och 33 §§ förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer). Även placeringen av bestämmelsen, i 8 kap. som har rubriken ”Införsel och utförsel av avfall”, är missvisande eftersom de skyldigheter som faller på en behörig myndighet enligt EU:s kvicksilverförordning inte bara rör införsel och utförsel av kvicksilveravfall.

För att förtydliga regleringen bör en behörig myndighet utses för varje skyldighet som följer av EU:s kvicksilverförordning och den nuvarande bestämmelsen tas bort.

Som framgår i avsnitt 5.1 har Naturvårdsverket utsetts till behörig myndighet enligt EU:s kvicksilverförordning, och ansvarar därmed för att ta emot rapporter om stora källor enligt artikel 12 och register om kvicksilveravfall enligt artikel 14 i EU:s kvicksilverförordning. Det bör dock tydliggöras att Naturvårdsverket är den behöriga myndigheten för att

ta emot uppgifter enligt artiklarna. På så sätt blir det tydligt för de uppgiftsskyldiga aktörerna vilken myndighet som är behörig att ta emot uppgifterna i Sverige samtidigt som Naturvårdsverkets uppdrag när det gäller uppgifter om kvicksilveravfall tydliggörs.

Enligt artikel 9 i EU:s kvicksilverförordning ska den behöriga myndigheten i en medlemsstat ta fram en nationell handlingsplan om det finns bevis för att det förekommer ”fler än isolerade fall av bristande efterlevnad” av förbudet i förordningen mot icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld där kvicksilveramalgamering används. Genom det svenska generella förbudet mot kvicksilver är sådan utvinning och bearbetning förbjuden i Sverige och någon sådan verksamhet bedrivs såvitt känt inte i landet. Det saknas därför anledning att utse en behörig myndighet enligt artikel 9.

6.3 Sanktioner

6.3.1 Det saknas skäl att införa nya straffbestämmelser för överträdelser av EU:s kvicksilverförordning

Promemorians bedömning: Det krävs inga nya bestämmelser om straff med anledning av EU:s kvicksilverförordning.

Skälen för bedömningen: Sverige har sedan 2009 ett generellt förbud mot utsläppande på marknaden och användande av kvicksilver och förbud mot utsläppande på marknaden av varor som innehåller kvicksilver (9 § förordningen om förbud m.m.). Överträdelser av de svenska förbuden är kriminaliserade genom miljöbalkens sanktionssystem, närmare bestämt genom 29 kap. 1 § (miljöbrott) och 29 kap. 3 § första stycket (miljöfarlig kemikaliehantering).

EU:s kvicksilverförordning förbjuder viss hantering av kvicksilver, kvicksilverblandningar och föreningar och produkter med kvicksilver tillsatt, närmare bestämt förbjuds import, export, tillverkning och utsläppande på marknaden och viss användning. De tillämpliga straffbestämmelserna i miljöbalken straffbelägger dels utsläpp av ämne i mark, vatten eller luft och förvaring av ämne eller hantering av avfall som medför eller kan medföra fara för människors hälsa och miljön, eller annan olägenhet i miljön (29 kap. 1 §), dels underlåtenhet att vidta behövliga försiktighetsmått och genom denna underlåtenhet orsaka eller riskera att orsaka skada på människor eller i miljön (29 kap. 3 § första stycket). Utan att kvicksilver uttryckligen nämns straffbelägger bestämmelserna alltså förfaranden som är reglerade i EU:s kvicksilverförordning om dessa kan leda till sådan fara som krävs för ansvar enligt 29 kap 1 § eller 29 kap. 3 § första stycket.

Därutöver straffbelägger lagen (2000:1225) om straff för smuggling (smugglingslagen) införsel och utförsel av varor som omfattas av ett särskilt förbud mot eller villkor för införseln eller utförseln. För smuggling döms också den som uppsåtligen från landet för ut en vara i strid med ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för utförsel eller efter utförseln förfogar över varan i strid med förbudet eller villkoret. Stadgandet i smugglingslagen utgör ett exempel på ett s.k. blankettstraffstadgande.

Med uttrycket avses en bestämmelse som föreskriver straff för överträdelser av en annan bestämmelse. Vilka varor som omfattas av särskilt föreskrivna in- eller utförselrestriktioner framgår alltså inte av smugglingslagen. Med in- och utförsel avses att en vara förts över gränsen för svenskt territorium (2 kap. 1 § första stycket smugglingslagen).

EU:s kvicksilverförordning innehåller utförsel- och införselrestriktioner för kvicksilver, kvicksilverföreningar, kvicksilverblandningar och produkter med kvicksilver tillsatt genom att förordningen förbjuder sådan import och export. EU:s kvicksilverförordning är direkt tillämplig i Sverige. Eftersom export och import av vissa särskilt utpekade varor med tillsatt kvicksilver är förbjuden enligt EU:s kvicksilverförordning, skulle även vissa överträdelser av EU:s kvicksilverförordning kunna leda till straffansvar enligt smugglingslagen.

Förhållandet mellan miljöbalkens brottskatalog och smugglingslagen regleras i miljöbalken. Av 29 kap. 11 § andra stycket framgår att om gärningen är straffbar enligt både 29 kap. miljöbalken och smugglingslagen men ansvar inte kan dömas ut enligt den lagen, döms till ansvar enligt 29 kap. miljöbalken. Bestämmelsen innebär således att smugglingslagen ska tillämpas i första hand och att miljöbalken ska tillämpas i de fall det inte går att döma till ansvar enligt smugglingslagen (se prop. 2018/19:79 s. 27–29).

Från och med den 1 januari 2023 är det straffbelagt att lämna avfall till en obehörig mottagare, dvs. någon som inte har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för avfallshanteringen (29 kap. 5 § 15 miljöbalken). Enligt artikel 10.6 i EU:s kvicksilverförordning är tandläkare skyldiga att säkerställa att amalgamavfall samlas in av en godkänd anläggning eller ett godkänt företag för avfallshantering. Överträdelser av den bestämmelsen skulle kunna leda till straffansvar enligt 29 kap. 5 § 15 miljöbalken.

Sammanfattningsvis är 29 kap. 1 § och 3 § första stycket och 29 kap. 5 § 15 miljöbalken liksom smugglingslagens straffbestämmelser tillämpliga på överträdelser av EU:s kvicksilverförordning. Sverige har alltså straffbestämmelser på plats för de allvarligaste överträdelserna av EU:s kvicksilverförordning. Det saknas i dagsläget skäl att utöka kriminaliseringen till att omfatta fler överträdelser av förordningen.

6.3.2 Miljösanktionsavgifter för vissa överträdelser av EU:s kvicksilverförordning bör införas

Promemorians förslag: Tre nya miljösanktionsavgifter ska införas för överträdelser av EU:s kvicksilverförordning.

- Den som inte har föreskriven amalgamavskiljare ska betala en miljösanktionsavgift med 30 000 kronor.
- Den som är försenad med att lämna in föreskrivna uppgifter om kvicksilveravfall från kloralkaliindustrin, eller verksamheter som rör rening av naturgas, eller brytning och smältning av andra metaller än järn ska betala en miljösanktionsavgift med 20 000 kronor.
- Den som är försenad med att lämna in föreskrivet register om tillfällig lagring, omvandling eller solidifiering av kvicksilveravfall ska betala en miljösanktionsavgift med 20 000 kronor.

Skälen för förslaget: Överträdelser av bestämmelser i miljölagstiftningen kan utöver straffbestämmelserna i 29 kap. miljöbalken sanktioneras genom miljösanktionsavgifter. Bestämmelser om miljösanktionsavgifter finns i 30 kap. miljöbalken och i förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter. Enligt 30 kap. 1 § miljöbalken får regeringen meddela föreskrifter om att en särskild avgift (miljösanktionsavgift) ska betalas av den som åsidosätter bestämmelser i miljöbalken, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken eller bestämmelser i EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde. Avgiftens storlek ska framgå av föreskrifterna.

För att ett förfarande ska beläggas med en miljösanktionsavgift krävs att det är fråga om en tydlig handlingsregel och att det är enkelt att konstatera att en överträdelse har skett och att bestämma vilket belopp som ska betalas vid varje enskilt tillfälle. Om mer ingående bedömningar behöver göras eller om en överträdelse bedöms vara av mer allvarlig art bör inte miljösanktionsavgift väljas som sanktion. Eftersom det vare sig krävs att uppsåt eller oaksamhet kan konstateras rör det sig vidare om en slags strikt ansvar.

Det är tillsynsmyndigheten som beslutar om miljösanktionsavgift. Miljösanktionsavgiften ska uppgå till minst 1 000 kr och högst 1 000 000 kr. När avgiftens storlek bestäms, ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser (30 kap. 1 § andra stycket miljöbalken). Med överträdelsens allvar menas de objektiva omständigheterna, exempelvis överträdelsens omfattning och varaktighet. Med betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser menas bestämmelsens skyddsintresse. Om en bestämmelse syftar till att skydda människors hälsa eller miljön bör man se allvarligare på en överträdelse än om den syftar till att skydda exempelvis estetiska intressen (prop. 1997/98:45, del 1, s. 538–539).

Många handlingsregler i EU:s kvicksilverförordning är olämpliga att sanktionera med miljösanktionsavgifter eftersom de är komplexa och det kan krävas en omfattande utredning för att konstatera om det har skett en

överträdelse eller inte. Det finns dock några överträdelser av bestämmelser i EU:s kvicksilverförordning som kan vara lämpliga att sanktionera med miljöstraffavgift. Detta gäller överträdelse av artikel 10.4 genom att inte ha amalgamavskiljare, överträdelse av artikel 12.1 genom att inte i tid rapportera föreskrivna uppgifter om kvicksilveravfall från kloralkaliindustrin, rening av naturgas och brytning och smältning av andra metaller än järn till den behöriga myndigheten och överträdelse av artikel 14.4 genom att inte i tid till behörig myndighet översända register om tillfällig lagring av kvicksilveravfall eller omvandling eller solidifiering av kvicksilveravfall. I dessa fall rör det sig om klart avgränsade överträdelser som är enkla att konstatera utan att det krävs några större utredningsinsatser av tillsynsmyndigheten. En miljöstraffavgift framstår i dessa fall som en lämplig, proportionerlig och effektiv åtgärd och bör kunna bidra till att åstadkomma ett effektivt system där fler följer regler till skydd för människors hälsa och miljön.

Kvicksilver är ett mycket giftigt ämne som är skadligt för människors hälsa och miljö. Den huvudsakliga kvicksilverhanteringen i Sverige sker hos tandläkare. Tillsynsmyndigheterna bör därför ha möjlighet att ingripa mot överträdelser av artikel 10.4 som begås av tandvårdsinrättningar med en miljöstraffavgift. En rimlig miljöstraffavgift för att inte inneha amalgamavskiljare som uppfyller kraven i förordningen på tandvårdsinrättningar bedöms uppgå till 30 000 kr. Avgiften bör vara kännbar och överstiga kostnaden för att installera och underhålla en amalgamavskiljare, vilket kostar ca 10 000 kr årligen. För överträdelser av artiklarna 12 och 14 i EU:s kvicksilverförordning genom att inte överlämna uppgifter och register inom föreskriven tid bedöms en rimlig straffavgift uppgå till 20 000 kr. Även i dessa fall är det rimligt att tillsynsmyndigheterna har möjlighet att ingripa mot överträdelser med en miljöstraffavgift.

Kommissionen förväntas lägga fram ett förslag till revidering av EU:s kvicksilverförordning under 2023, vilket förväntas innehålla förslag till strängare bestämmelser. De nu föreslagna bestämmelserna om miljöstraffavgifter kan därför behöva ses över eller kompletteras när ändringar har beslutats.

7 Ikraftträdande- och överträdelsebestämmelser

Promemorians förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2024.

Promemorians bedömning: Inga övergångsbestämmelser behövs.

Skälen för förslaget: Eftersom EU:s kvicksilverförordning redan har börjat gälla i Sverige bör förslagen i promemorian träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2024.

Övergångsbestämmelser bedöms inte nödvändiga.

8 Förslagens konsekvenser

I denna konsekvensutredning analyseras och beskrivs konsekvenser för samhällets aktörer till följd av förslagen i promemorian. Genom förslagen förtydligas att det svenska generella förbudet mot kvicksilver endast gäller om inte ett motsvarande förbud följer av EU:s kvicksilverförordning. Dessutom föreslås att det införs miljöstraffsavgifter för överträdelser av vissa bestämmelser i EU:s kvicksilverförordning.

Det är endast konsekvenserna av dessa förslag som bedöms. Konsekvenserna av EU:s kvicksilverförordning ligger utanför detta ärende. Kommissionen har dock gjort en konsekvensanalys som låg till grund för förslaget till EU-förordning (COM(2016)39, SWD(2016)14, SWD(2016)17 och SWD(2016)18).

Konsekvensutredningen är strukturerad med beaktande av 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

8.1 Beskrivning av problemet och syftet med regleringen

Det svenska generella förbudet mot kvicksilver överlappar förbuden i EU:s kvicksilverförordning. För att undvika dubbelreglering behöver det klargöras att det svenska förbudet endast gäller om ett motsvarande förbud inte följer EU:s kvicksilverförordning och att undantagen från det svenska förbudet inte gäller för förbuden i EU:s kvicksilverförordning, dvs. att det inte är möjligt göra undantag från EU-förbuden. Därutöver föreslås att det ska bli möjligt att besluta om miljöstraffsavgift vid vissa överträdelser av EU:s kvicksilverförordning. Målsättningen med det senare förslaget är att få en överensstämmelse med EU:s regelverk och säkerställa att Sverige lever upp till kraven på att införa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av EU:s kvicksilverförordning. Därutöver föreslås att Naturvårdsverkets uppgifter enligt EU:s kvicksilverförordning tydliggörs.

8.2 Alternativa lösningar och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Alternativa lösningar saknas när det gäller de överlappande förbuden. Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt innebär att medlemsstaterna inte kan behålla nationell lagstiftning som reglerar samma sak som EU-lagstiftningen. Att behålla det svenska förbudet oförändrat i den del det överlappar EU-förbudet skulle innebära att förhållandet mellan det svenska förbudet och EU-förbuden skulle förbli otydligt. Det är särskilt otydligt hur undantagen från det svenska förbudet förhåller sig till EU-förbuden. Att behålla lagstiftningen oförändrad är därmed något som skulle kunna leda till att kommissionen inleder ett överträdelseärende mot Sverige.

Genom att införa miljöskaktionsavgifter kan man vänta sig att EU:s kvicksilverförordning i högre utsträckning följs.

8.3 Konsekvenser för människors hälsa och miljön

Genomförandet av förslagen om ändringar i förordningen om förbud m.m. bedöms inte få några konsekvenser för människors hälsa och miljön eftersom ett motsvarande förbud redan finns på EU-nivå.

Den föreslagna bestämmelsen om miljöskaktionsavgift innebär sannolikt att föreskriften om att inneha en amalgamavskiljare som uppfyller föreskrivna krav följs i större utsträckning, vilket gynnar det allmänna intresset av hälsoskydd.

8.4 Konsekvenser för enskilda

Genom förslaget sanktioneras vissa överträdelser av EU:s kvicksilverförordning med miljöskaktionsavgift. Bestämmelserna träffar aktörer som kan komma att hantera kvicksilver på olika sätt, närmare bestämt tandvårdsinrättningar och företag verksamma i kloralkaliindustrin eller som ägnar sig åt rening av naturgas eller brytning och smältning av andra metaller än järn. Det finns ca 4 430 tandvårdsmottagningar i Sverige, 880 mottagningar i offentlig regi inom de 21 regionerna och 3 550 privata mottagningar. I Sverige finns i dagsläget inte några verksamheter inom de utpekade industrisektorerna. Även företag som utför tillfällig lagring av kvicksilveravfall eller omvandling och solidifiering av kvicksilveravfall träffas av bestämmelserna. I Sverige finns för närvarande en anläggning som tillfälligt lagrar kvicksilver. Förslaget om miljöskaktionsavgifter är endast tillämpligt om någon av dessa aktörer handlar i strid med bestämmelserna. I övrigt bedöms inte förslaget till skaktionsbestämmelser ha några konsekvenser för de aktörer som kan träffas av beslut om miljöskaktionsavgift.

8.5 Konsekvenser för statliga myndigheter och domstolar

Justeringen av det svenska generella förbudet mot kvicksilver till EU:s kvicksilverförordning bedöms inte få några konsekvenser för statliga myndigheter och domstolar.

Länsstyrelser kan komma att beröras i egenskap av tillsynsmyndighet för miljöfarliga verksamheter som hanterar kvicksilver när det gäller beslut om miljöskaktionsavgift för överträdelser av uppgiftsskyldigheten enligt EU:s kvicksilverförordning. Förslaget bör kunna rymmas inom ramen för den tillsynsverksamhet som bedrivs redan i dag och medför därför inga ytterligare kostnader.

Beslut om miljöskaktionsavgift kan överklagas till mark- och miljödomstol. Förslagen om miljöskaktionsavgift kan därför innebära konsekvenser för mark- och miljödomstolarna i form av viss ökad

ärendetillströmning. Denna konsekvens bedöms dock vara marginell och rymmas inom befintliga ramar.

Förslaget att utse Naturvårdsverket till behörig myndighet enligt artiklarna 12.1 och 14.4 i EU:s kvicksilverförordning syftar till att tydliggöra Naturvårdsverkets uppdrag, men bedöms inte innebära något utökat ansvar för myndigheten. Naturvårdsverket är redan i dag utsedd till behörig myndighet enligt artikel 17 i EU:s förordning om kvicksilver.

8.6 Konsekvenser för kommuner

Kommunerna berörs eftersom de har tillsynsansvar för bland annat tandvårdsinrättningar och kan komma att besluta om miljöskänkionsavgifter. Förslaget bör kunna rymmas inom ramen för den tillsynsverksamhet som bedrivs redan i dag och medför därför inga ytterligare kostnader.

Förslagen har ingen påverkan på den kommunala självstyrelsen.

8.7 Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte leda till några konsekvenser för statsbudgeten eller för hushåll eller konsumenter. Det uppstår inte heller några fördelningsmässiga konsekvenser, sociala konsekvenser eller konsekvenser för jämställdheten till följd av förslagen i promemorian.

8.8 Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

De ändringar som föreslås i denna promemoria bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU. Enligt EU:s kvicksilverförordning får medlemsstaterna tillämpa strängare krav än de som fastställs i förordningen (artikel 1).

Ändringarna i 9 och 10 §§ förordningen om förbud m.m. innebär anpassningar av bestämmelserna utifrån begränsningar som följer av EU:s kvicksilverförordning. Det svenska kvicksilverförbudet har funnits sedan början av 1990-talet. Det har inte skett någon förändring av det nationella förbudet utöver vad som bedömts nödvändigt för att anpassa bestämmelserna till förbuden i EU:s kvicksilverförordning och något nytt har inte tillförts det svenska förbudet. Förslagen bedöms därför inte omfattas av anmälningsplikt enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

Införandet av miljöskänkionsavgifter sker för att uppfylla Sveriges förpliktelser enligt artikel 16 i EU:s kvicksilverförordning och ska utan dröjsmål anmälas till kommissionen.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2017/852**av den 17 maj 2017****om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008****(Text av betydelse för EES)**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Kviksilver är ett mycket giftigt ämne och utgör ett globalt och omfattande hot mot människors hälsa, inklusive i form av metylkvicksilver i fisk och skaldjur, ekosystem samt i vilda djur och växter. Kviksilverföroreningarna är gränsöverskridande, mellan 40 % och 80 % av den totala depositionen av kvicksilver i unionen har sitt ursprung utanför unionen. Därför krävs åtgärder på lokal, regional, nationell och internationell nivå.
- (2) De flesta kvicksilverutsläpp och tillhörande exponeringsrisker härrör från antropogen verksamhet, bland annat primär kvicksilverbrytning och bearbetning, användning av kvicksilver i produkter och industriprocesser, icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld samt kolförbränning och hantering av kvicksilveravfall.
- (3) I det sjunde miljöhandlingsprogrammet, som antogs genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 1386/2013/EU ⁽³⁾, fastställs det långsiktiga målet om en giftfri miljö, och för detta ändamål föreskrivs att åtgärder krävs för att till 2020 säkerställa en minimering av betydande negativa effekter av kemikalier på människors hälsa och miljön.

⁽¹⁾ EUT C 303, 19.8.2016, s. 122.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 mars 2017 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 25 april 2017.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1386/2013/EU av den 20 november 2013 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2020 – Att leva gott inom planetens gränser (EUT L 354, 28.12.2013, s. 171).

- (4) Kommissionens meddelande av den 28 januari 2005 till rådet och Europaparlamentet med titeln *Gemenskapens kvicksilverstrategi*, som sågs över den 7 december 2010 (nedan kallad *strategin*), syftar till att minimera och, när så är möjligt, slutligen helt undanröja de globala antropogena kvicksilverutsläppen till luft, vatten och mark.
- (5) Betydande framsteg har gjorts i unionen under de senaste tio åren när det gäller hanteringen av kvicksilver efter antagandet av strategin och av ett antal olika åtgärder avseende utsläpp och användning av kvicksilver, tillgång och efterfrågan på kvicksilver samt hantering av överskott och lager av kvicksilver.
- (6) I strategin rekommenderas att förhandlingar om och ingående av ett internationellt rättsligt bindande instrument om kvicksilver bör vara en prioritering, eftersom enbart unionsåtgärder inte kan garantera ett effektivt skydd för unionens befolkning mot kvicksilvrets negativa hälsoeffekter.
- (7) Unionen och 26 medlemsstater har undertecknat 2013 års Minamatakonvention om kvicksilver (nedan kallad *konventionen*). De två medlemsstater som inte har undertecknat konventionen, Estland och Portugal, har uttryckt sitt åtagande att ratificera den. Unionen och samtliga medlemsstater har därför åtagit sig att ingå, införliva och genomföra konventionen.
- (8) Ett snabbt godkännande av konventionen av unionen och medlemsstaternas ratificering av den kommer att uppmuntra viktiga globala användare och utsläppare av kvicksilver, som har undertecknat konventionen, att ratificera och genomföra den.
- (9) Denna förordning bör komplettera unionens regelverk och innehålla de bestämmelser som krävs för att säkerställa att unionens regelverk fullständigt överensstämmer med konventionen, så att unionen och dess medlemsstater kan godkänna respektive ratificera och genomföra konventionen.
- (10) Ytterligare åtgärder från unionens sida som går utöver kraven i konventionen skulle, likt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1102/2008 ⁽¹⁾, bana väg för kvicksilverfria produkter och processer.
- (11) I enlighet med artikel 193 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) hindrar denna förordning inte någon medlemsstat från att behålla eller införa strängare skyddsåtgärder, förutsatt att dessa åtgärder är förenliga med fördragen och har anmälts till kommissionen.
- (12) Det exportförbud för kvicksilver som fastställs i förordning (EG) nr 1102/2008 bör kompletteras med restriktioner för import av kvicksilver beroende på kvicksilvrets källa, avsedda användning och ursprungsort. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 ⁽²⁾ bör fortsätta att vara tillämplig på import av kvicksilveravfall, särskilt vad gäller de behöriga myndigheternas befogenheter enligt den förordningen.
- (13) Bestämmelserna i denna förordning om import av kvicksilver och av kvicksilverblandningar syftar till att säkerställa att unionen och medlemsstaterna uppfyller konventionens krav i fråga om handel med kvicksilver.
- (14) Export, import och tillverkning av en rad produkter med kvicksilver tillsatt står för en stor del av användningen av kvicksilver och kvicksilverföreningar inom unionen och globalt, och bör förbjudas.
- (15) Denna förordning bör tillämpas utan att det påverkar de bestämmelser i unionens regelverk som fastställer strängare krav för produkter med kvicksilver tillsatt, inbegripet avseende högsta kvicksilverinnehåll.
- (16) Användningen av kvicksilver och kvicksilverföreningar i tillverkningsprocesser bör fasas ut, och i detta syfte bör incitament ges för forskning om ämnen som alternativ till kvicksilver med egenskaper som är ofarliga eller i vart fall mindre farliga för miljön och för människors hälsa.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1102/2008 av den 22 oktober 2008 om exportförbud för metalliskt kvicksilver och vissa kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar och säker förvaring av metalliskt kvicksilver (EUT L 304, 14.11.2008, s. 75).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall (EUT L 190, 12.7.2006, s. 1).

- (17) Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006⁽¹⁾ är tillverkning, utsläppande på marknaden och användning av de fem fenykvicksilverföreningar som avses användas, särskilt som katalysatorer, för produktion av polyuretan förbjuden från och med den 10 oktober 2017. Användning av andra katalysatorer som innehåller kvicksilver i produktion av polyuretan bör också vara förbjuden från och med den 1 januari 2018.
- (18) Produktion av alkoholat som inbegriper användning av kvicksilver som en elektrod bör fasas ut och sådana tillverkningsprocesser bör ersättas med gångbara kvicksilverfria tillverkningsprocesser så snart som möjligt. I avsaknad av relevanta tillgängliga kvicksilverfria tillverkningsprocesser bör villkor fastställas för produktion av natrium- eller kaliummetylat eller -etylal som inbegriper användning av kvicksilver. Det bör vidtas åtgärder för att minska användningen av kvicksilver för att fasa ut dess användning i sådan produktion så snabbt som möjligt och under alla omständigheter före den 1 januari 2028.
- (19) Tillverkning och utsläppande på marknaden av nya produkter med kvicksilver tillsatt och användning av nya tillverkningsprocesser som inbegriper användning av kvicksilver eller kvicksilverföreningar skulle öka användningen av kvicksilver och kvicksilverföreningar samt kvicksilverutsläppen inom unionen. Sådan ny verksamhet bör därför förbjudas, såvida inte en bedömning visar att den nya produkten med kvicksilver tillsatt eller den nya tillverkningsprocessen skulle innebära betydande miljö- eller hälsofördelar och inte skulle utgöra någon betydande risk för vare sig miljön eller människors hälsa, och att det inte finns några tekniskt genomförbara kvicksilverfria alternativ tillgängliga som ger motsvarande fördelar.
- (20) Användningen av kvicksilver och kvicksilverföreningar inom icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld står för en betydande del av användningen och utsläppen av kvicksilver globalt, med negativa effekter både för lokalsamhällen och på global nivå. Sådan användning av kvicksilver och kvicksilverföreningar bör därför förbjudas enligt denna förordning och regleras på internationell nivå. Utan att det påverkar förbudet mot sådan användning och utöver medlemsstaternas genomförande av effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner vid överträdelser av denna förordning, är det även lämpligt att sörja för att det finns en nationell handlingsplan i händelse av fler än isolerade fall av bristande efterlevnad för att hantera problemet med icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld där kvicksilveramalgamering används för att utvinna guld ur malm.
- (21) Användning av kvicksilver i tandamalgam är det främsta användningsområdet för kvicksilver i unionen, och det utgör en betydande källa till förorening. Användningen av tandamalgam bör därför fasas ut i enlighet med konventionen och nationella handlingsplaner som baseras i synnerhet på de åtgärder som förtecknas i del II i bilaga A till konventionen. Kommissionen bör bedöma och rapportera om möjligheten att fasa ut användningen av tandamalgam på längre sikt, helst till 2030, med beaktande av de nationella handlingsplaner som krävs enligt denna förordning, samtidigt som medlemsstaternas behörighet att organisera och ge hälso- och sjukvård respekteras fullt ut. Dessutom bör särskilda förebyggande hälsoskyddsåtgärder vidtas för sårbara befolkningsgrupper, såsom barn och gravida eller ammande kvinnor.
- (22) Endast användning av tandamalgam i fördoserad inkapslad form bör vara tillåten, och användning av amalgamavskiljare i tandvårdsinrättningar där tandamalgam används eller där fyllningar av tandamalgam eller tänder som innehåller sådana fyllningar avlägsnas bör göras obligatorisk för att skydda tandläkare och patienter från kvicksilverexponering, och för att säkerställa att det avfall som uppstår samlas in och bortskaffas i enlighet med hållbar avfallshantering och att det under inga omständigheter släpps ut i miljön. I detta avseende bör tandläkares användning av kvicksilver i bulk förbjudas. Amalgamkapslar som beskrivs i de europeiska standarderna EN ISO 13897:2004 och EN ISO 24234:2015 anses vara lämpliga att användas av tandläkare. Vidare bör en minimiavskiljningseffektivitet för amalgamavskiljare införas. Efterlevnaden avseende amalgamavskiljare bör grundas på relevanta standarder, t.ex. den europeiska standarden EN ISO 11143:2008. Med tanke på storleken på de ekonomiska aktörer inom tandvårdssektorn som berörs av införandet av dessa krav bör tillräcklig tid ges för anpassning till de nya kraven.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG (EUT L 396, 30.12.2006, s. 1).

- (23) Utbildning av tandläkarstuderande och tandläkare i användning av kvicksilverfria alternativ, särskilt för sårbara befolkningsgrupper såsom barn och gravida eller ammande kvinnor, samt bedrivande av forskning och innovation i fråga om munhälsa, för att förbättra kunskaperna om befintliga material och tekniker för lagning av tänderna och för att utveckla nya material, kan bidra till att minska användningen av kvicksilver.
- (24) I slutet av 2017 kommer mer än 6 000 ton flytande kvicksilveravfall att genereras i unionen, huvudsakligen till följd av den obligatoriska avvecklingen av kvicksilverceller inom klor-alkaliindustrin i enlighet med kommissionens genomförandebeslut 2013/732/EU ⁽¹⁾. Med tanke på den begränsade kapacitet som finns tillgänglig för omvandling av flytande kvicksilveravfall, bör tillfällig lagring av flytande kvicksilveravfall fortfarande vara tillåten enligt denna förordning, under en tidsperiod som är tillräckligt lång för att säkerställa att allt sådant avfall som produceras omvandlas och, i tillämpliga fall, solidifieras. Sådant lagring bör ske i enlighet med de krav som fastställts i rådets direktiv 1999/31/EG ⁽²⁾.
- (25) Eftersom kvicksilver i flytande form är ett mycket farligt ämne, bör slutlagring av kvicksilveravfall utan förbehandling förbjudas på grund av de risker som ett sådant bortskaffande innebär. Kvicksilveravfallet bör därför genomgå en lämplig omvandling, och i tillämpliga fall, solidifiering före slutlagringen. I detta syfte och för att minska de risker som sammanhänger härmed bör medlemsstaterna beakta de tekniska riktlinjerna för kvicksilver i Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och om slutligt omhändertagande av farligt avfall.
- (26) För att säkerställa ett korrekt genomförande av denna förordnings bestämmelser om avfall, bör åtgärder vidtas för att säkerställa ett ändamålsenligt system för spårbarhet längs hela kedjan för hantering av kvicksilveravfall, varigenom producenter av kvicksilveravfall och aktörer som driver anläggningar för avfallshantering som lagrar och behandlar sådant avfall är skyldiga att upprätta ett informationsregister, som en del av det register som krävs enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG ⁽³⁾.
- (27) Enligt konventionen är parterna skyldiga att sträva efter att utveckla lämpliga strategier för att identifiera och bedöma områden som förorenats med kvicksilver eller kvicksilverföreningar. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU ⁽⁴⁾ är aktörer som driver industrianläggningar skyldiga att ta itu med markföroreningar. Dessutom ålägger Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ⁽⁵⁾ medlemsstaterna att ta itu med markföroreningar som har negativa konsekvenser för en vattenförekomsts status. Därför bör ett informationsutbyte mellan kommissionen och medlemsstaterna ske så att de kan dela med sig av erfarenheter från de initiativ och åtgärder som vidtagits på nationell nivå.
- (28) För att avspegla den aktuella vetenskapliga förståelsen av de risker som metylkvicksilver medför, bör kommissionen vid genomförandet av översynen av denna förordning utvärdera de aktuella hälsobaserade intagen, och fastställa nya hälsoriktmärken avseende kvicksilver.
- (29) I syfte att anpassa unionens lagstiftning till beslut som fattats av konventionens partskonferens och som stöds av unionen genom ett rådsbeslut som antagits i enlighet med artikel 218.9 i EUF-fördraget, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på ändring av bilagorna till denna förordning och med avseende på en förlängning av den tillåtna perioden för tillfällig lagring av kvicksilveravfall. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning ⁽⁶⁾. I synnerhet för att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

⁽¹⁾ Kommissionens genomförandebeslut 2013/732/EU av den 9 december 2013 om fastställande av BAT-slutsatser för kloralkaliproduktion, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (EUT L 332, 11.12.2013, s. 34).

⁽²⁾ Rådets direktiv 1999/31/EG av den 26 april 1999 om deponering av avfall (EGT L 182, 16.7.1999, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽⁶⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (30) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning, när det gäller att anta formulär för import och export, att fastställa tekniska krav för miljömässigt hållbar mellanlagring av kvicksilver, kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar, att förbjuda eller tillåta nya produkter med kvicksilver tillsatt och nya tillverkningsprocesser som inbegriper användning av kvicksilver eller kvicksilverföreningar samt att närmare ange rapporteringsskyldigheter, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ⁽¹⁾.
- (31) Medlemsstaterna bör fastställa regler om sanktioner för överträdelse av denna förordning och säkerställa att de genomförs. Sanktionerna bör vara effektiva, proportionella och avskräckande.
- (32) Med tanke på karaktären på och omfattningen av de ändringar som måste göras av förordning (EG) nr 1102/2008, och för att skapa ökad rättssäkerhet, klarhet, insyn och förenkling av lagstiftningen, bör den förordningen upphävas.
- (33) För att de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och de ekonomiska aktörer som berörs av denna förordning ska ha tillräckligt med tid för att anpassa sig till den nya ordning som fastställs genom denna förordning bör den tillämpas från och med den 1 januari 2018.
- (34) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och miljön mot antropogena utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar, bland annat genom förbud mot export och import av kvicksilver och produkter med kvicksilver tillsatt, begränsningar för användning av kvicksilver i tillverkningsprocesser, produkter, icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld och i tandamalgam samt skyldigheter avseende kvicksilveravfall, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare, på grund av kvicksilverföreningarnas gränsöverskridande karaktär och arten av de åtgärder som ska vidtas, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte och mål

I denna förordning fastställs bestämmelser och villkor för användning och lagring av samt handel med kvicksilver, kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar, och tillverkning och användning av samt handel med produkter med kvicksilver tillsatt, samt för hantering av kvicksilveravfall, i syfte att säkerställa en hög nivå av skydd för människors hälsa och miljön mot antropogena utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar.

Medlemsstaterna får när så är lämpligt tillämpa strängare krav än de som fastställs i denna förordning, i enlighet med EUF-fördraget.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *kvicksilver*: metalliskt kvicksilver (Hg, CAS-nummer 7439-97-6).
2. *kvicksilverförening*: ämne bestående av kvicksilveratomer och en eller flera atomer av andra grundämnen som kan delas upp i olika beståndsdelar endast genom kemiska reaktioner.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

3. *blandning*: blandning eller lösning som består av två eller flera ämnen.
4. *produkt med kvicksilver tillsatt*: en produkt eller produktkomponent som innehåller kvicksilver och/eller kvicksilverföreningar som tillsatts med avsikt.
5. *kvicksilveravfall*: metalliskt kvicksilver som betecknas som avfall i enlighet med artikel 3.1 i direktiv 2008/98/EG.
6. *export*: något av följande:
 - a) Slutlig eller tillfällig export av kvicksilver, kvicksilverföreningar, kvicksilverblandningar och produkter med kvicksilver tillsatt som uppfyller villkoren i artikel 28.2 i EUF-fördraget.
 - b) Återexport av kvicksilver, kvicksilverföreningar, kvicksilverblandningar och produkter med kvicksilver tillsatt som inte uppfyller villkoren i artikel 28.2 i EUF-fördraget och som genomgår ett annat tullförfarande än unionens externa transiteringsförfarande för befordran av varor genom unionens tullområde.
7. *import*: fysiskt införande i unionens tullområde av kvicksilver, kvicksilverföreningar, kvicksilverblandningar och produkter med kvicksilver tillsatt som genomgår ett annat tullförfarande än unionens externa transiteringsförfarande för befordran av varor genom unionens tullområde.
8. *bortskaffande*: bortskaffande enligt definitionen i artikel 3.19 i direktiv 2008/98/EG.
9. *primär kvicksilverbrytning*: gruvbrytning som har till främsta syfte att hitta kvicksilver.
10. *omvandling*: kemisk omvandling av kvicksilvrets fysiska tillstånd från flytande form till kvicksilversulfid eller en jämförbar kemisk förening som är lika eller mer stabil och lika eller mindre lös i vatten och som inte utgör någon större miljö- eller hälsofara än kvicksilversulfid.
11. *utsläppande på marknaden*: leverans eller tillhandahållande till tredje part, mot betalning eller kostnadsfritt. Import ska betraktas som utsläppande på marknaden.

KAPITEL II

RESTRIKTIONER FÖR TILLVERKNING AV OCH HANDEL MED KVICKSILVER, KVICKSILVERFÖRENINGAR, KVICKSILVERBLANDNINGAR OCH PRODUKTER MED KVICKSILVER TILLSATT

Artikel 3

Exportrestriktioner

1. Export av kvicksilver ska vara förbjuden.
2. Export av de kvicksilverföreningar samt av de kvicksilverblandningar som förtecknas i bilaga I ska vara förbjuden från och med de datum som anges där.
3. Genom undantag från punkt 2 ska export av de kvicksilverföreningar som förtecknas i bilaga I vara tillåten för laboratorieforskning eller laboratorieanalys.
4. Export, i syfte att återvinna kvicksilver, av kvicksilverföreningar och av kvicksilverblandningar som inte omfattas av det förbud som anges i punkt 2 ska vara förbjuden.

Artikel 4

Importrestriktioner

1. Import av kvicksilver och import av de kvicksilverblandningar som förtecknas i bilaga I, inbegripet kvicksilveravfall från någon av de stora källor som avses i artikel 11 a-d, för andra syften än bortskaffande som avfall ska vara förbjuden. Sådan import för bortskaffande som avfall ska vara tillåten endast om exportlandet inte har tillgång till befintlig kapacitet för omvandling inom sitt eget territorium.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11 och genom undantag från första stycket i denna punkt ska import av kvicksilver och import av de kvicksilverblandningar som förtecknas i bilaga I för användning som är tillåten i en medlemsstat vara tillåten om den importerande medlemsstaten har lämnat sitt skriftliga samtycke till sådan import under någon av följande omständigheter:

- a) Exportlandet är part i konventionen, och det kvicksilver som exporteras härrör inte från primär kvicksilverbrytning, som är förbjuden enligt artikel 3.3 och 3.4 i konventionen, eller
- b) exportlandet är inte part i konventionen, men har kunnat styrka att kvicksilvret inte härrör från primär kvicksilverbrytning.

Utan att det påverkar tillämpningen av nationella åtgärder som antagits i enlighet med EUF-fördraget ska en användning som är tillåten enligt unionslagstiftningen betraktas som en användning som är tillåten i en medlemsstat vid tillämpningen av denna punkt.

2. Import av kvicksilverblandningar som inte omfattas av punkt 1 och av kvicksilverföreningar för återvinning av kvicksilvret ska vara förbjuden.
3. Import av kvicksilver för användning i icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld ska vara förbjuden.
4. I fall där import av kvicksilveravfall är tillåten i enlighet med denna artikel ska förordning (EG) nr 1013/2006 fortsätta att vara tillämplig utöver kraven i den här förordningen.

Artikel 5

Export, import och tillverkning av produkter med kvicksilver tillsatt

1. Utan att det påverkar tillämpningen av striktare krav i annan tillämplig unionslagstiftning ska export, import och tillverkning i unionen av produkter med kvicksilver tillsatt som anges i bilaga II vara förbjuden från och med de datum som anges där.
2. Förbudet i punkt 1 ska inte tillämpas på följande produkter med kvicksilver tillsatt:
 - a) Produkter av väsentlig betydelse för civilskydd och militära ändamål.
 - b) Produkter som är avsedda för forskning, kalibrering av instrument eller användning som referensstandard.

Artikel 6

Formulär för import och export

Kommissionen ska, genom genomförandeakter, anta beslut i syfte att närmare ange formulär som ska användas vid genomförandet av artiklarna 3 och 4. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.

KAPITEL III

RESTRIKTIONER FÖR ANVÄNDNING OCH LAGRING AV KVICKSILVER, KVICKSILVERFÖRENINGAR OCH KVICKSILVERBLANDNINGAR

Artikel 7

Industriell verksamhet

1. Användning av kvicksilver och kvicksilverföreningar i de tillverkningsprocesser som anges i del I i bilaga III ska vara förbjuden från och med de datum som fastställs där.
2. Användning av kvicksilver och kvicksilverföreningar i de tillverkningsprocesser som anges i del II i bilaga III ska bara vara tillåten i enlighet med de villkor som anges där.
3. Mellanlagring av kvicksilver och av de kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar som förtecknas i bilaga I till denna förordning ska ske på ett miljömässigt hållbart sätt, i enlighet med de gränsvärden och krav som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU ⁽¹⁾ och direktiv 2010/75/EU.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (EUT L 197, 24.7.2012, s. 1).

För att säkerställa en enhetlig tillämpning av det krav som anges i första stycket i denna punkt, får kommissionen anta genomförandeakter för att fastställa tekniska krav för miljömässigt hållbar mellanlagring av kvicksilver, kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar i linje med beslut som antagits av konventionens partskonferens i enlighet med artiklarna 10.3 och 27 i konventionen, under förutsättning att unionen har stött beslutet i fråga genom ett rådsbeslut som antagits i enlighet med artikel 218.9 i EUF-fördraget. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2 i denna förordning.

Artikel 8

Nya produkter med kvicksilver tillsatt och nya tillverkningsprocesser

1. Ekonomiska aktörer får inte tillverka eller släppa ut på marknaden produkter med kvicksilver tillsatt som inte tillverkades före den 1 januari 2018 (nedan kallade *nya produkter med kvicksilver tillsatt*) såvida de inte tillåts göra det genom ett beslut som antagits i enlighet med punkt 6 i denna artikel eller tillåts göra det enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/65/EU ⁽¹⁾.

Första stycket ska inte tillämpas på

- a) utrustning som är nödvändig för skyddet av medlemsstaternas väsentliga säkerhetsintressen, inklusive vapen, ammunition och krigsmateriel avsedda för specifikt militära ändamål,
 - b) utrustning avsedd att sändas ut i rymden,
 - c) tekniska förbättringar eller ny utformning av produkter med kvicksilver tillsatt som tillverkades före den 1 januari 2018, förutsatt att sådana förbättringar eller sådan ny utformning leder till att mindre kvicksilver används i dessa produkter.
2. Ekonomiska aktörer får inte använda tillverkningsprocesser som inbegriper användning av kvicksilver eller kvicksilverföreningar som inte var processer som användes före den 1 januari 2018 (nedan kallade *nya tillverkningsprocesser*), såvida de inte tillåts göra det genom ett beslut som antagits i enlighet med punkt 6.

Första stycket i den här punkten ska inte tillämpas på processer där andra produkter med kvicksilver tillsatt än de som omfattas av det förbud som anges i punkt 1 tillverkas eller används.

3. Om en ekonomisk aktör avser att ansöka om ett beslut i enlighet med punkt 6 för att tillverka eller släppa ut en ny produkt med kvicksilver tillsatt på marknaden, eller att använda en ny tillverkningsprocess som skulle innebära betydande miljö- eller hälsofördelar och inte utgöra någon betydande risk för vare sig miljön eller människors hälsa och där det inte finns några tekniskt genomförbara kvicksilverfria alternativ tillgängliga som ger motsvarande fördelar, ska den ekonomiska aktören anmäla detta till de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten. Denna anmälan ska innehålla följande uppgifter:

- a) En teknisk beskrivning av produkten eller processen i fråga.
 - b) En bedömning av miljö- och hälsofördelarna och miljö- och hälsoriskerna.
 - c) Bevis för att det inte finns några tekniskt genomförbara kvicksilverfria alternativ tillgängliga som ger betydande miljö- eller hälsofördelar.
 - d) En detaljerad redogörelse för hur processen ska tillämpas eller hur produkten ska tillverkas, användas, och bortskaffas som avfall efter användning, i syfte att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och miljön.
4. Den berörda medlemsstaten ska till kommissionen översända den anmälan som mottagits från den ekonomiska aktören om den utifrån sin egen bedömning av de uppgifter som finns däri anser att de kriterier som avses i punkt 6 första stycket är uppfyllda.

Den berörda medlemsstaten ska underrätta kommissionen om fall där den anser att de kriterier som avses i punkt 6 första stycket inte var uppfyllda.

5. När medlemsstaten översänder en anmälan i enlighet med första stycket i punkt 4 i den här artikeln, ska kommissionen omedelbart göra anmälan tillgänglig för den kommitté som avses i artikel 22.1.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/65/EU av den 8 juni 2011 om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (EUT L 174, 1.7.2011, s. 88).

6. Kommissionen ska granska den mottagna anmälan och bedöma huruvida det har påvisats att den nya produkten med kvicksilver tillsatt respektive den nya tillverkningsprocessen skulle innebära betydande miljö- eller hälsofördelar, och inte skulle utgöra någon betydande risk vare sig för miljön eller för människors hälsa och att det inte finns några tekniskt genomförbara kvicksilverfria alternativ tillgängliga som ger motsvarande fördelar.

Kommissionen ska underrätta medlemsstaterna om resultatet av bedömningen.

Kommissionen ska, genom genomförandeakter, anta beslut för att ange om den nya produkten med kvicksilver tillsatt respektive den nya tillverkningsprocessen är tillåten. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.

7. Senast den 30 juni 2018 ska kommissionen på internet offentliggöra en förteckning över tillverkningsprocesser som inbegriper användning av kvicksilver eller kvicksilverföreningar som var processer som användes före den 1 januari 2018 och produkter med kvicksilver tillsatt som tillverkades före den 1 januari 2018 samt de saluföringsbegränsningar som är tillämpliga.

Artikel 9

Icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld

1. Icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld där kvicksilveramalgamering används för att utvinna guld ur malm ska vara förbjuden.
2. Utan att det påverkar punkt 1 i den här artikeln och artikel 16, i fall där det finns bevis för att det förekommer fler än isolerade fall av bristande efterlevnad av det förbud som anges i punkt 1 i den här artikeln, ska den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten utarbeta och genomföra en nationell handlingsplan i enlighet med bilaga IV.

Artikel 10

Tandamalgam

1. Från och med den 1 januari 2019 får tandamalgam endast användas i fördoserad, inkapslad form. Tandläkares användning av kvicksilver i bulk ska vara förbjuden.
2. Från och med den 1 juli 2018 får tandamalgam inte användas vid tandvårdsbehandlingar av mjölkttänder, barn under 15 år och gravida eller ammande kvinnor, såvida inte tandläkaren bedömer att det är absolut nödvändigt på grund av patientens särskilda medicinska behov.
3. Senast den 1 juli 2019 ska medlemsstaterna upprätta en nationell handlingsplan med de åtgärder som de avser att genomföra för att fasa ut användningen av tandamalgam.

Medlemsstaterna ska på internet offentliggöra sina nationella handlingsplaner och översända dem till kommissionen inom en månad efter det att de antagits.

4. Från och med den 1 januari 2019 ska aktörer som driver tandvårdsinrättningar där tandamalgam används eller fyllningar av tandamalgam eller tänder som innehåller sådana fyllningar avlägsnas säkerställa att deras inrättningar är utrustade med amalgamavskiljare för att hålla kvar och samla upp amalgampartiklar, inklusive de partiklar som förekommer i spillvattnet.

Sådana aktörer ska säkerställa att

- a) amalgamavskiljare som tagits i bruk efter den 1 januari 2018 tillhandahåller en avskiljningsgrad som uppgår till minst 95 % av amalgampartiklarna,
- b) alla amalgamavskiljare som är i bruk från och med den 1 januari 2021 tillhandahåller den avskiljningsgrad som anges i led a.

Amalgamavskiljare ska underhållas i enlighet med tillverkarens anvisningar för att säkerställa högsta möjliga avskiljningsgrad.

5. Kapslar och amalgamavskiljare som uppfyller harmoniserade europeiska standarder, eller andra nationella eller internationella standarder som tillhandahåller en likvärdig kvalitetsnivå och avskiljningsgrad, ska antas uppfylla de krav som anges i punkterna 1 och 4.

6. Tandläkare ska säkerställa att deras amalgamavfall, inbegripet rester, partiklar och fyllningar av amalgam samt tänder, eller delar av dem, som är förorenade med tandamalgam, hanteras och samlas in av en godkänd anläggning eller ett godkänt företag för avfallshantering.

Tandläkare får under inga omständigheter – vare sig direkt eller indirekt – släppa ut sådant amalgamavfall i miljön.

KAPITEL IV

BORTSKAFFANDE AV AVFALL OCH KVICKSILVERAVFALL*Artikel 11***Avfall**

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 2.5 i denna förordning ska kvicksilver och kvicksilverföreningar, i ren form eller i blandningar, från någon av följande stora källor betraktas som avfall i den mening som avses i direktiv 2008/98/EG och bortskaffas utan fara för människors hälsa och utan att skada miljön i enlighet med det direktivet:

- a) Kloralkaliindustrin.
- b) Rening av naturgas.
- c) Brytning och smältning av andra metaller än järn.
- d) Utvinning från cinnober i unionen.

Sådant bortskaffande får inte leda till någon form av regenerering av kvicksilvret.

*Artikel 12***Rapportering om stora källor**

1. Ekonomiska aktörer som är verksamma inom de industrisektorer som avses i artikel 11 a, b och c ska, senast den 31 maj varje år, till de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna överlämna följande:

- a) Uppgifter om den totala mängd kvicksilveravfall som lagras i var och en av deras anläggningar.
- b) Uppgifter om den totala mängd kvicksilveravfall som skickats till enskilda anläggningar som utför den tillfälliga lagringen, omvandlingen och, i tillämpliga fall, solidifieringen av kvicksilveravfall, eller slutlagringen av det kvicksilverhaltiga avfall som genomgått omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering.
- c) Plats och kontaktuppgifter för var och en av de anläggningar som avses i led b.
- d) Ett exemplar av intyget från den aktör som driver den anläggning som utför den tillfälliga lagringen av det kvicksilverhaltiga avfallet, i enlighet med artikel 14.1.
- e) Ett exemplar av intyget från den aktör som driver den anläggning som utför omvandlingen och, i tillämpliga fall, solidifieringen av det kvicksilverhaltiga avfallet, i enlighet med artikel 14.2.
- f) Ett exemplar av intyget från den aktör som driver den anläggning som utför slutlagringen av det kvicksilverhaltiga avfall som genomgått omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering, i enlighet med artikel 14.3.

2. De uppgifter som avses i punkt 1 a och b ska formuleras i enlighet med de koder som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2150/2002 ⁽¹⁾.

3. Den skyldighet som fastställs i punkterna 1 och 2 ska upphöra att gälla för en ekonomisk aktör som driver kloralkalianläggningar ett år efter den dag då alla kvicksilveceller som drivs av den ekonomiska aktören har avvecklats i enlighet med genomförandebeslut 2013/732/EU och allt kvicksilver har överförts till anläggningar för avfallshantering.

*Artikel 13***Lagring av kvicksilveravfall**

1. Genom undantag från artikel 5.3 a i direktiv 1999/31/EG får kvicksilveravfall lagras tillfälligt i flytande form förutsatt att de särskilda krav för tillfällig lagring av kvicksilveravfall som fastställs i bilagorna I, II och III till det direktivet är uppfyllda och att sådan lagring sker i anläggningar ovan jord som är avsedda och utrustade för tillfällig lagring av kvicksilveravfall.

Undantaget i första stycket ska upphöra att gälla den 1 januari 2023.

2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 21 för att ändra denna förordning genom att förlänga den tillåtna period för tillfällig lagring av kvicksilveravfall som avses i punkt 1 i den här artikeln med upp till tre år.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2150/2002 av den 25 november 2002 om avfallsstatistik (EGT L 332, 9.12.2002, s. 1).

3. Innan det bortskaffas slutligt ska kvicksilveravfall genomgå omvandling och, när det är avsett att bortskaffas i anläggningar ovan jord, omvandling och solidifiering.

Kvicksilveravfall som har genomgått omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering, får endast bortskaffas slutligt i följande anläggningar för slutlagring som har tillstånd för bortskaffande av farligt avfall:

- a) saltgruvor som anpassats för slutlagring av kvicksilveravfall som har genomgått omvandling, eller djupa urbergsformationer som ger en säkerhet och inneslutning på minst samma nivå som sådana saltgruvor, eller
- b) anläggningar ovan jord som är avsedda och utrustade för slutlagring av kvicksilveravfall som genomgått omvandling och solidifiering och som ger en säkerhet och inneslutning på minst samma nivå som de anläggningar som avses i led a.

Aktörer som driver anläggningar för slutlagring ska säkerställa att kvicksilveravfall som har genomgått omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering lagras separat från annat avfall och i bortskaffandepartier i en lagringskammare som förseglats. Dessa aktörer ska vidare säkerställa att de krav som anges i direktiv 1999/31/EG, inbegripet de särskilda krav beträffande tillfällig lagring av kvicksilveravfall som anges i avsnitt 8 tredje och femte strecksatserna i bilaga I och i II till det direktivet är uppfyllda med avseende på anläggningarna för slutlagring.

Artikel 14

Spårbarhet

1. Aktörer som driver anläggningar som utför tillfällig lagring av kvicksilveravfall ska upprätta ett register som innehåller följande uppgifter:

- a) För varje mottagen leverans av kvicksilveravfall:
 - i) avfallets mängd och ursprung,
 - ii) namn och kontaktuppgifter för leverantören av och ägaren till det avfallet.
- b) För varje last av kvicksilveravfall som lämnar anläggningen:
 - i) avfallets mängd och kvicksilverinnehåll,
 - ii) avfallets destination samt hur det är avsett att bortskaffas,
 - iii) en kopia av det i punkt 2 avsedda intyget från den aktör som driver den anläggning som utför omvandlingen och, i tillämpliga fall, solidifieringen av det avfallet,
 - iv) en kopia av det i punkt 3 avsedda intyget från den aktör som driver den anläggning som utför slutlagringen av det kvicksilverhaltiga avfall som genomgått omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering.
- c) Mängden kvicksilveravfall som lagras i anläggningen i slutet av varje månad.

Aktörer som driver anläggningar som utför tillfällig lagring av kvicksilveravfall ska, så snart som det kvicksilverhaltiga avfallet tas ut ur den tillfälliga lagringen, utfärda ett intyg som bekräftar att det kvicksilverhaltiga avfallet har skickats till en anläggning som tillämpar bortskaffandemetoder som omfattas av denna artikel.

När ett sådant intyg som avses i andra stycket i denna punkt har utfärdats, ska en kopia av detta utan dröjsmål översändas till de berörda ekonomiska aktörer som avses i artikel 12.

2. Aktörer som driver anläggningar som utför omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering av kvicksilveravfall ska upprätta ett register som innehåller följande uppgifter:

- a) För varje mottagen leverans av kvicksilveravfall:
 - i) avfallets mängd och ursprung,
 - ii) namn och kontaktuppgifter för leverantören av och ägaren till det avfallet.

- b) För varje last av kvicksilveravfall som genomgått omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering och som lämnar anläggningen:
- avfallets mängd och kvicksilverinnehåll,
 - avfallets destination och hur det är avsett att bortskaffas,
 - en kopia av det i punkt 3 avsedda intyget från den aktör som driver den anläggning som utför slutlagringen av det avfallet.
- c) Mängden kvicksilveravfall som lagras i anläggningen i slutet av varje månad.

Aktörer som driver anläggningar som utför omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering av kvicksilveravfall ska, så snart som omvandlingen och, i tillämpliga fall, solidifieringen av hela lasten har slutförts, utfärda ett intyg som bekräftar att hela lasten av kvicksilveravfall har omvandlats och, i tillämpliga fall, solidifierats.

När ett sådant intyg som avses i andra stycket i denna punkt har utfärdats, ska en kopia av detta utan dröjsmål översändas till de aktörer som driver de anläggningar som avses i punkt 1 i denna artikel och till de berörda ekonomiska aktörer som avses i artikel 12.

3. Aktörer som driver anläggningar för slutlagring av kvicksilveravfall som genomgått omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering ska, så snart bortskaffandet av hela lasten har slutförts, utfärda ett intyg som bekräftar att hela leveransen av kvicksilveravfall som genomgått omvandling och, i tillämpliga fall, solidifiering har placerats i slutlagring i enlighet med direktiv 1999/31/EG, med angivande av platsen för lagring.

När ett sådant intyg som avses i första stycket i denna punkt har utfärdats, ska en kopia av detta utan dröjsmål översändas till de aktörer som driver de anläggningar som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel och till de berörda ekonomiska aktörer som avses i artikel 12.

4. Senast den 31 januari varje år ska de aktörer som driver de anläggningar som avses i punkterna 1 och 2 översända registret för föregående kalenderår till den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten. De behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna ska årligen överlämna varje översänt register till kommissionen.

Artikel 15

Förorenade områden

- Kommissionen ska organisera ett informationsutbyte med medlemsstaterna om de åtgärder som vidtagits på nationell nivå för att identifiera och bedöma områden som förorenats med kvicksilver och kvicksilverföreningar samt för att ta itu med de betydande risker som sådan förorening kan utgöra för människors hälsa och miljön.
- Senast den 1 januari 2021 ska kommissionen på internet offentliggöra den information som samlats in i enlighet med punkt 1, inbegripet en förteckning över områden som är förorenade med kvicksilver eller kvicksilverföreningar.

KAPITEL V

SANKTIONER, BEHÖRIGA MYNDIGHETER OCH RAPPORTERING

Artikel 16

Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av denna förordning och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de genomförs. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska senast de respektive dagar då de relevanta bestämmelserna i denna förordning börjar tillämpas, anmäla bestämmelserna och åtgärderna till kommissionen, och utan dröjsmål anmäla eventuella senare ändringar som berör dessa.

Artikel 17

Behöriga myndigheter

Medlemsstaterna ska utse de behöriga myndigheter som ansvarar för att fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning.

Artikel 18

Rapport

1. Senast den 1 januari 2020, och därefter med lämpliga mellanrum, ska medlemsstaterna utarbeta, förse kommissionen med och på internet offentliggöra en rapport med följande:

- a) information om genomförandet av denna förordning,
- b) information som krävs för att unionen ska kunna fullgöra sin rapporteringsskyldighet enligt artikel 21 i konventionen,
- c) en sammanfattning av den information som samlats in i enlighet med artikel 12 i denna förordning,
- d) information om kvicksilver som finns inom deras territorier:
 - i) en förteckning över områden där det finns lager med mer än 50 ton kvicksilver som inte är kvicksilveravfall samt mängden kvicksilver på varje plats,
 - ii) en förteckning över områden där mer än 50 ton kvicksilveravfall ackumulerats samt mängden kvicksilveravfall på varje plats och
- e) en förteckning över källor som ger upphov till mer än 10 ton kvicksilver per år, när medlemsstaterna får kännedom om sådana källor.

Medlemsstaterna får besluta att inte offentliggöra någon av den information som avses i första stycket för allmänheten på någon av de grunder som anges i artikel 4.1 och 4.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG ⁽¹⁾, med förbehåll för andra stycket i artikel 4.2 i det direktivet.

2. För den rapportering som avses i punkt 1 ska kommissionen göra ett elektroniskt rapporteringsverktyg tillgängligt för medlemsstaterna.

Kommissionen ska anta genomförandeakter i syfte att upprätta lämpliga frågeformulär för att närmare ange det innehåll, den information och de centrala resultatindikatorer som krävs för att uppfylla kraven i punkt 1 samt formatet på och frekvensen för den rapport som avses i punkt 1. Dessa frågeformulär får inte medföra en dubblering av de rapporteringskrav som gäller för parterna i konventionen. De genomförandeakter som avses i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.

3. Medlemsstaterna ska utan dröjsmål göra de rapporter som de har lämnat till konventionens sekretariat tillgängliga för kommissionen.

Artikel 19

Översyn

1. Senast den 30 juni 2020 ska kommissionen meddela Europaparlamentet och rådet resultatet av sin bedömning vad gäller:

- a) unionens behov av att reglera utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar från krematorier,
- b) möjligheten att fasa ut användningen av tandamalgam på längre sikt, helst till 2030, med beaktande av de nationella handlingsplaner som avses i artikel 10.3, samtidigt som medlemsstaternas behörighet att organisera och ge hälso- och sjukvård respekteras fullt ut, och
- c) miljöfördelarna med och möjligheten till en ytterligare anpassning av bilaga II till relevant unionslagstiftning som reglerar utsläppande på marknaden av produkter med kvicksilver tillsatt.

2. Senast den 31 december 2024 ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om genomförandet och översynen av denna förordning, bland annat mot bakgrund av den effektivitetsbedömning som gjorts av konventionens partskonferens och de rapporter som medlemsstaterna tillhandahållit i enlighet med artikel 18 i denna förordning och artikel 21 i konventionen.

3. Kommissionen ska, vid behov, lägga fram ett lagstiftningsförslag tillsammans med de rapporter som avses i punkterna 1 och 2.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG (EUT L 41, 14.2.2003, s. 26).

KAPITEL VI

DELEGERADE BEFOGENHETER OCH GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER*Artikel 20***Ändring av bilagor**

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 21 i denna förordning för att ändra dess bilagor I, II, III och IV, i syfte att anpassa dem till beslut som antagits av konventionens partskonferens i enlighet med artikel 27 i konventionen, under förutsättning att unionen har stött beslutet i fråga genom ett rådsbeslut som antagits i enlighet med artikel 218.9 i EUF-fördraget.

*Artikel 21***Utövande av delegeringen**

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 13.2 och 20 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 13 juni 2017. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 13.2 och 20 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 13.2 och 20 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

*Artikel 22***Kommittéförfarande**

1. För antagande av formulär för import och export enligt artikel 6, av tekniska krav för en miljömässigt hållbar mellanlagring av kvicksilver, kvicksilverföreningar eller kvicksilverblandningar enligt artikel 7.3, av ett beslut enligt artikel 8.6, och av frågeformulär enligt artikel 18.2 ska kommissionen biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

KAPITEL VII

SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 23***Upphävande**

Förordning (EG) nr 1102/2008 ska upphöra att gälla med verkan från och med den 1 januari 2018.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga V.

*Artikel 24***Ikraftträdande**

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 1 januari 2018

Bilaga III del I led d ska emellertid tillämpas från och med den 11 december 2017.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 17 maj 2017.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

C. ABELA

Ordförande

BILAGA I

Kvikksilverföreningar som omfattas av artiklarna 3.2, 3.3 och 7.3 och kvikksilverblandningar som omfattas av artiklarna 3.2, 4.1 och 7.3

Kvikksilverföreningar som det är förbjudet att exportera från och med den 1 januari 2018:

- Kvikksilver(I)klorid (Hg_2Cl_2 , CAS-nummer 10112-91-1)
- Kvikksilver(II)oxid (HgO , CAS-nummer 21908-53-2)
- Cinnober
- Kvikksilversulfid (HgS , CAS-nummer 1344-48-5)

Kvikksilverföreningar som det är förbjudet att exportera från och med den 1 januari 2020:

- Kvikksilver(II)sulfat (HgSO_4 , CAS-nummer 7783-35-9)
- Kvikksilver(II)nitrat ($\text{Hg}(\text{NO}_3)_2$, CAS-nummer 10045-94-0)

Kvikksilverblandningar som det är förbjudet att exportera och importera från och med den 1 januari 2018:

- Blandningar av kvikksilver och andra ämnen, inbegripet kvikksilverlegeringar, med en kvikksilverhalt på minst 95 viktprocent.

BILAGA II

Produkter med kvicksilver tillsatt som avses i artikel 5

Del A – Produkter med kvicksilver tillsatt

Produkter med kvicksilver tillsatt	Datum från vilket export, import och tillverkning av produkter med kvicksilver tillsatt ska vara förbjuden
1. Batterier eller ackumulatorer som innehåller mer än 0,0005 % kvicksilver per vikt-enhet.	31.12.2020
2. Switchar och reläer, utom kapacitans- och förlustmätningsskretsar med mycket hög noggrannhet och högfrekventa RF-switchar och reläer i övervaknings- och kontroll-instrument som inte innehåller mer än 20 mg kvicksilver per krets, switch eller relä.	31.12.2020
3. Lysrörslampor för allmänna belysningsändamål (CFL): a) CFL.i $\leq$ 30 watt med ett kvicksilverinnehåll som överstiger 2,5 mg per lampa b) CFL.ni $\leq$ 30 watt med ett kvicksilverinnehåll som överstiger 3,5 mg per lampa.	31.12.2018
4. Följande linjära lysrör för allmänna belysningsändamål (LFL): a) Trebandslysör $<$ 60 watt med ett kvicksilverinnehåll som överstiger 5 mg per lampa b) Halofosfatlampor $\leq$ 40 watt med ett kvicksilverinnehåll som överstiger 10 mg per lampa.	31.12.2018
5. Högtryckskvicksilverlampor (HPMV) för allmänna belysningsändamål	31.12.2018
6. Följande kallkatodlysör och lysör med tillsats av kvicksilver och med extern elektrod (CCFL och EEFL) för elektroniska displayer: a) korta ($\leq$ 500 mm) med ett kvicksilverinnehåll som överstiger 3,5 mg per lampa b) medellånga ($>$ 500 mm och $\leq$ 1 500 mm) med ett kvicksilverinnehåll som överstiger 5 mg per lampa c) långa ($>$ 1 500 mm) med ett kvicksilverinnehåll som överstiger 13 mg per lampa.	31.12.2018
7. Kosmetika med kvicksilver och kvicksilverföreningar, utom i de särskilda fall som anges i posterna 16 och 17 i bilaga V till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 ⁽¹⁾ .	31.12.2020
8. Pesticider, biocider och antiseptiska medel för utvärtes bruk	31.12.2020
9. Följande typer av icke-elektroniska mätinstrument: a) barometrar, b) luftfuktighetsmätare, c) manometrar, d) termometrar och andra icke-elektriska värmemätande instrument, e) blodtrycksmätare, f) töjningsmätare för användning med pletysmografer,	31.12.2020

Produkter med kvicksilver tillsatt	Datum från vilket export, import och tillverkning av produkter med kvicksilver tillsatt ska vara förbjuden
g) kvicksilverpyknometrar, h) kvicksilvermätinstrument för bestämning av mjukningspunkt. Denna post omfattar inte följande mätinstrument: — Icke-elektroniska mätinstrument som är installerade i storskalig utrustning eller som används för högprecisionsmätning när det inte finns något lämpligt kvicksilverfritt alternativ att tillgå. — Mätinstrument som var äldre än 50 år den 3 oktober 2007. — Mätinstrument som ska visas på offentliga utställningar i kulturellt och historiskt syfte.	

(¹) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter (EUT L 342, 22.12.2009, s. 59).

Del B – Ytterligare produkter som är uteslutna från förteckningen i del A i denna bilaga

Strömställare och reläer, kallkatodlysrör och lysrör med extern elektrod (CCFL och EEFL) för elektroniska displayer och mätinstrument, när de används för att ersätta en komponent i större utrustning och förutsatt att inga gångbara kvicksilverfria alternativ till den komponenten är tillgängliga, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG (¹) och direktiv 2011/65/EU.

(¹) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG av den 18 september 2000 om uttjänta fordon (EGT L 269, 21.10.2000, s. 34).

BILAGA III

Kvicksilverrelaterade krav för de tillverkningsprocesser som avses i artikel 7.1 och 7.2

Del I: Förbjuden användning av kvicksilver eller kvicksilverföreningar, i ren form eller i blandningar, i tillverkningsprocesser

- a) Från och med den 1 januari 2018: Tillverkningsprocesser där kvicksilver eller kvicksilverföreningar används som en katalysator.
- b) Genom undantag från led a ska produktion av vinylkloridmonomer vara förbjuden från och med den 1 januari 2022.
- c) Från och med den 1 januari 2022: Tillverkningsprocesser där kvicksilver används som en elektrod.
- d) Genom undantag från led c, från och med den 11 december 2017: För klor-alkaliproduktion där kvicksilver används som en elektrod.
- e) Genom undantag från led c ska produktion av natrium- eller kaliummetylat eller -etylal vara förbjuden från och med den 1 januari 2028.
- f) Från och med den 1 januari 2018: Polyuretanproduktion, i den utsträckning den inte redan har begränsats eller förbjudits i enlighet med post 62 i bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006.

Del II: Tillverkningsprocesser som omfattas av restriktioner för användning och utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar

Produktion av natrium- eller kaliummetylat eller -etylal

Produktion av natrium- eller kaliummetylat eller -etylal ska ske i enlighet med del I e samt följande villkor:

- a) Ingen användning av kvicksilver från primär kvicksilverbrytning.
- b) Minskning av direkta och indirekta utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar till luft, vatten och mark per producerad enhet med 50 % fram till 2020 jämfört med 2010.
- c) Stöd till forskning och utveckling med avseende på kvicksilverfria tillverkningsprocesser.
- d) Från och med den 13 juni 2017 får kapaciteten i anläggningar som använder kvicksilver och kvicksilverföreningar för produktion av natrium- eller kaliummetylat eller -etylal och som var i drift före det datumet inte ökas och inga nya anläggningar får tillåtas.

BILAGA IV

Innehåll i den nationella handlingsplan för icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld som avses i artikel 9

Den nationella handlingsplanen ska innehålla följande information:

- a) Nationella målsättningar och minskningsmål för att avskaffa användningen av kvicksilver och kvicksilverföreningar.
 - b) Åtgärder för att få bort
 - i) amalgamering av råmalm,
 - ii) öppen bränning av amalgam eller bearbetat amalgam,
 - iii) bränning av amalgam i bostadsområden, och
 - iv) cyanidlakning i sediment, malm eller gruvavfall till vilka kvicksilver har tillsatts utan att kvicksilvret först har avlägsnats.
 - c) Åtgärder för att underlätta formaliseringen eller regleringen av sektorn för icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld.
 - d) Referensuppskattningar av hur stora kvantiteter kvicksilver som används och vilka metoder som tillämpas i den icke-industriella och småskaliga utvinningen och bearbetningen av guld inom partens territorium.
 - e) Strategier för att främja minskade utsläpp av och lägre exponering för kvicksilver vid icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld, inbegripet kvicksilverfria metoder.
 - f) Strategier för att reglera handel med och förebygga spridning av kvicksilver och kvicksilverföreningar från såväl utländska som inhemska källor för användning i icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld.
 - g) Strategier för att involvera intressenter i genomförandet och den fortsatta utvecklingen av den nationella planen.
 - h) En folkhälsostrategi när det gäller kvicksilverexponering för guldutvinnare som arbetar under icke-industriella och småskaliga förhållanden, som bland annat bör inbegripa insamling av hälsouppgifter, fortbildning av hälso- och sjukvårdspersonal samt informationsinsatser genom hälso- och sjukvårdsinrättningar.
 - i) Strategier för att förhindra att sårbara befolkningsgrupper, i första hand barn samt kvinnor i fertil ålder, särskilt gravida kvinnor, exponeras för kvicksilver som används vid icke-industriell och småskalig utvinning och bearbetning av guld.
 - j) Strategier för att informera guldutvinnare som arbetar under icke-industriella och småskaliga förhållanden samt berörda samhällen.
 - k) En tidsplan för genomförandet av den nationella planen.
-

BILAGA V

Jämförelsetabell

Förordning (EG) nr 1102/2008	Denna förordning
Artikel 1.1	Artikel 3.1 och 3.2
Artikel 1.2	Artikel 3.3
Artikel 1.3	Artikel 3.4
Artikel 2	Artikel 11
Artikel 3.1 a	Artikel 13.3 a
Artikel 3.1 b	Artikel 13.1
Artikel 3.1 andra stycket	Artikel 13.1 första stycket och artikel 13.3 tredje stycket
Artikel 3.2	—
Artikel 4.1	Artikel 13.1
Artikel 4.2	Artikel 13.1
Artikel 4.3	—
Artikel 5.1	—
Artikel 5.2	—
Artikel 5.3	—
Artikel 6.1 a	—
Artikel 6.1 b	Artikel 12.1 a
Artikel 6.1 c	Artikel 12.1 b och c
Artikel 6.2 a	Artikel 12.1 a
Artikel 6.2 b	Artikel 12.1 b och c
Artikel 6.3	Artikel 12.1
Artikel 6.4	—
Artikel 7	Artikel 16
Artikel 8.1	—
Artikel 8.2	—
Artikel 8.3	—
Artikel 8.4	—
Artikel 8.5	—
Artikel 9	—